

Bezpieczeństwo w Krakowie. Raport z badań

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Socjologii

Spis treści

Wstęp	4
Kluczowe wnioski	6
Opis próby badawczej	8
Badani w dzielnicach	8
Wiek respondentów	9
Płeć respondentów.....	10
Wykształcenie respondentów	10
Analiza	11
Część pierwsza: bezpieczeństwo mieszkańców	11
Bezpieczeństwo w Krakowie w opinii mieszkańców	11
Ocena zmian w poziomie bezpieczeństwa	15
Poczucie bezpieczeństwa a przestępczość	17
Odpowiedzialni za bezpieczeństwo w oczach respondentów	19
Zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa	20
Wnioski.....	25
Część druga: opinie o dzielnicach, w których mieszka respondent	27
Zadowolenie z miejsca zamieszkania	27
Charakterystyka dzielnic.....	28
Codzienne życie w dzielnicach	34
Stosunki międzyludzkie	36
Wnioski.....	40
Część trzecia: Bezpieczeństwo w dzielnicach, w których mieszka respondent	42
Problemy utrudniające życie w dzielnicach.....	42
Miejsca uznawane za szczególnie niebezpieczne w dzielnicach	45
Sposoby łagodzenia problemów	46
Ocena prawdopodobieństwa zostania ofiarą przestępstwa	49
Ocena prawdopodobieństwa włamania i kradzieży.....	50
Wnioski.....	52
Część czwarta: Strategie radzenia sobie z problemami	53
Działania podejmowane przez respondentów w celu ochrony przed przestępcami.....	53

Zaufanie mieszkańców do instytucji publicznych.....	55
Wnioski.....	57
Część piąta: Wiedza mieszkańców na temat programu „Bezpieczny Kraków”	58
Znajomość programu „Bezpieczny Kraków”	58
Źródła wiedzy o programie "Bezpieczny Kraków"	61
Wnioski.....	62
Załączniki	63
Spis tabel	63
Spis wykresów	63

Wstęp

Niniejszy raport jest podsumowaniem badania na temat bezpieczeństwa w Krakowie, które zostało przeprowadzone w 2007 roku przez Biuro Badań Społecznych Obserwator na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa. W badaniu wzięło udział 1006 mieszkańców Krakowa.

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na potrzeby informacyjne Urzędu Miasta w zakresie opinii mieszkańców na temat bezpieczeństwa oraz opinii o prowadzonej akcji „Bezpieczny Kraków”. Mieszkańców pytano o cztery zasadnicze kwestie związane z problematyką badania. Po pierwsze starano się poznać opinie na temat bezpieczeństwa w całym Krakowie, czy sytuacja uległa poprawie w ciągu ostatnich lat oraz jakie zagrożenia nadal istnieją. Następnie starano się dowiedzieć, co sądzą respondenci na temat dzielnicy w jakiej mieszkają oraz jak oceniają okolicę pod względem bezpieczeństwa. Następnie, po zdiagnozowaniu głównych problemów z jakimi mieszkańcy spotykają się na co dzień, pytano jakie działania podejmują, aby zmniejszyć zagrożenie zostania ofiarą przestępstwa. Ostatnia część badania dotyczyła znajomości oraz oceny programu „Bezpieczny Kraków”. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę programu.

Program Poprawy bezpieczeństwa dla Miasta Krakowa „Bezpieczny Kraków” został uchwalony 22 grudnia 1999 roku. Jego głównym celem jest „planowanie i koordynacja działań różnych instytucji w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego”¹.

Jako główne zadania tego projektu wymieniane są:

- podejmowanie działań, które by ograniczały lub eliminowały zagrożenia,
- promowanie bezpiecznych zachowań,
- promowanie wypoczynku wśród mieszkańców Krakowa i turystów,
- organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży,
- informowanie o Programie i zachęcanie mieszkańców do uczestnictwa w nim,
- koordynacja pracy służb miejskich w zakresie działań związanych z bezpieczeństwem, takich jak: działania represyjne, prewencyjne, komunikacyjne, informacyjne i inne.

Program składa się z kilku segmentów:

- restrykcyjno – represyjnego, w ramach którego prowadzone są m. in. takie akcje jak: „Pomagajmy sobie” (zbieranie informacji o przestępstwach i ich sprawcach), „Zero tolerancji”, „Chrońmy młodzież”;
- prewencyjno – wychowawczego, w ramach którego prowadzone są m. in. takie akcje jak: „Młody las” (zajęcia pozaszkolne dla młodzieży), „Niebieska karta”, czy też „Giełda pracy”;
- porządkowego, obejmującego takie akcje jak: „Czyste miasto”, „Bezpieczne lokale” oraz „Czyste place zabaw i piaskownice”;

¹ <http://www.bip.krakow.pl/?id=230>, stan na 13 listopada 2008 rok

- komunikacyjnego, w ramach którego działają m. in. programy: „Trzeźwość”, czy też „Bezpieczne dojście do szkoły”;
- promocyjno – informacyjnego;
- zagrożeń kryzysowych;
- monitoringu.

W 2005 roku Program „Bezpieczny Kraków” otrzymał wyróżnienie w konkursie "Bezpieczna Gmina" organizowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji "za działania podejmowane w 2004 roku w zakresie poprawy poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i ich mienia"².

Badanie zostało przeprowadzone metoda ilościową na losowej próbie 1006 mieszkańców Krakowa. Respondenci zostali dobrani metodą kwotową, po 250 osób z każdej z czterech głównych dzielnic, a następnie ankieterzy poszukiwali respondentów metodą random walking. Narzędziem badania był kwestionariusz, zbudowany z pięciu głównych części odpowiadających problemom badawczym.

² http://www.krakow.pl/miasto/bezpieczny_krakow/?id=bezpiecznagmina.html, stan na 13 listopada 2008 rok

Kluczowe wnioski

- Kraków uważany jest za miasto raczej bezpieczne (76% wskazań). Również zmiany w zakresie poziomu bezpieczeństwa w Krakowie, jakie zaszły w przeciągu ubiegłego roku, badani oceniają pozytywnie.
- Respondenci główną odpowiedzialnością za bezpieczeństwo obarczają Policję i Straż Miejską. Za najważniejsze problemy wpływające negatywnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańcy Krakowa uznali zbyt małą ilość policjantów i strażników miejskich na ulicach.
- Mimo, że wielu respondentów było w przeszłości ofiarami przestępstw (co piąty badany), to wyrażają oni bardzo umiarkowane obawy związane z możliwością zostania ofiarami przestępstw w przyszłości. Najbardziej obawiają się tego mieszkańcy Grzegórzek i Podgórze Duchackiego, a najmniej - mieszkańcy Krowodrzy.
- Najpowszechniej stosowanymi przez mieszkańców Krakowa strategiami radzenia sobie z problemami są: unikanie potencjalnie groźnych, podejrzanie zachowujących się osób (69% wskazań), zabezpieczanie mieszkań przez montowanie zamków, krat oraz wzmocnianie drzwi (68% wskazań) oraz dbanie o dobre stosunki z sąsiadami, licząc na ich uwagę w sytuacjach, gdy w mieszkaniu nikogo nie ma (67% wskazań).
- 40% mieszkańców bezpieczeństwo kojarzy z działaniami związanymi z wzmożeniem kontroli, zwiększeniem ilości patroli straży miejskiej oraz policji, rozszerzeniem zakresu monitoringu oraz wprowadzeniem wyższych kar dla przestępców. Zaledwie co dziesiąty respondent wiąże wzrost poziomu bezpieczeństwa z poprawą jakości życia poprzez poprawę stanu dróg, oświetlenia oraz rozwoju kulturalnego miasta.
- Za najczęściej spotykane zagrożenia w Krakowie, podobnie jak podczas badań w 2000 roku³, respondenci uznają agresywne grupy młodzieży i pseudokibiców. Natomiast za najrzadziej spotykany problem uznaje się w Krakowie handel narkotykami i obecność narkomanów na ulicach. Małe obawy wśród respondentów wzbudzają również bezdomni i żebracy oraz psy bez kagańców i smyczy.
- Trudno jest Krakowianom zidentyfikować miejsca szczególnie niebezpieczne w pobliżu ich domów (aż 74% respondentów nie jest w stanie precyzyjnie wskazać takich miejsc). Pytani o nie wymieniają najczęściej parki, wnętrza osiedli czy ciemne zaułki.
- Badani na ogół są zadowoleni ze swoich dzielnic zamieszkania- w każdej z dzielnic taką ocenę wystawia ponad 90% mieszkańców. Poczucie zadowolenia jest jednak wyższe wśród osób uznających swoją dzielnicę za bezpieczną.
- Za najbardziej niebezpieczne dzielnice Krakowa mieszkańcy uznają: Nową Hutę i Bieńczyce, co koresponduje z wynikami badań nad bezpieczeństwem w Krakowie z 2001 roku. Pozostałe dzielnice przez blisko 60% respondentów oceniane są jako bezpieczne, natomiast najbardziej pozytywnie odznacza się Krowodrza.
- Najatrakcyjniejsze dzielnice Krakowa to: Podgórze Duchackie, Stare Miasto oraz Podgórze – ponad ¾ badanych mieszkańców ocenia je jako miejsca atrakcyjne, jednocześnie są one często cenione za czystość. Z kolei najgorzej wypadają: Nowa Huta, Prądnik Czerwony i

³ Wszędzie gdzie mowa o badaniach z 2000 roku odwołujemy się do opracowania „Bezpieczeństwo w Krakowie. Raport z badań” przygotowanego przez Instytut Socjologii UJ.

Bieńczyce – rzadziej niż co trzeci respondent określa je mianem „atrakcyjne”. Może być to związane z brakiem możliwości spędzania czasu wolnego – skarży się na to ponad 70% mieszkańców w Nowej Hucie i na Prądniku Czerwonym.

- Obraz stosunków sąsiedzkich jest dość niejednoznaczny. Choć utrzymywanie kontaktów z sąsiadami deklaruje ponad 80% mieszkańców wszystkich dzielnic i są one w większości poprawne, a często nawet przyjazne (powyżej 70% wskazań), nie przekłada się to na częstotliwość kontaktów. Mimo to wiara w sąsiedzką pomoc jest wysoka - średnio ponad trzy czwarte badanych uważa, że może liczyć na sąsiadów, gdy zajdzie taka potrzeba.
- 44% respondentów słyszało o programie „Bezpieczny Kraków”.
- Bezpieczeństwo jest rozumiane na trzy sposoby: jako działania, które są odpowiedzią na zagrożenie (czyli np. karanie przestępców); jako działania mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców (np. poprawa oświetlenia na ulicach); a w końcu kojarzy się bezpieczeństwo z instytucjami, które mają dbać o ład i porządek w mieście.

Opis próby badawczej

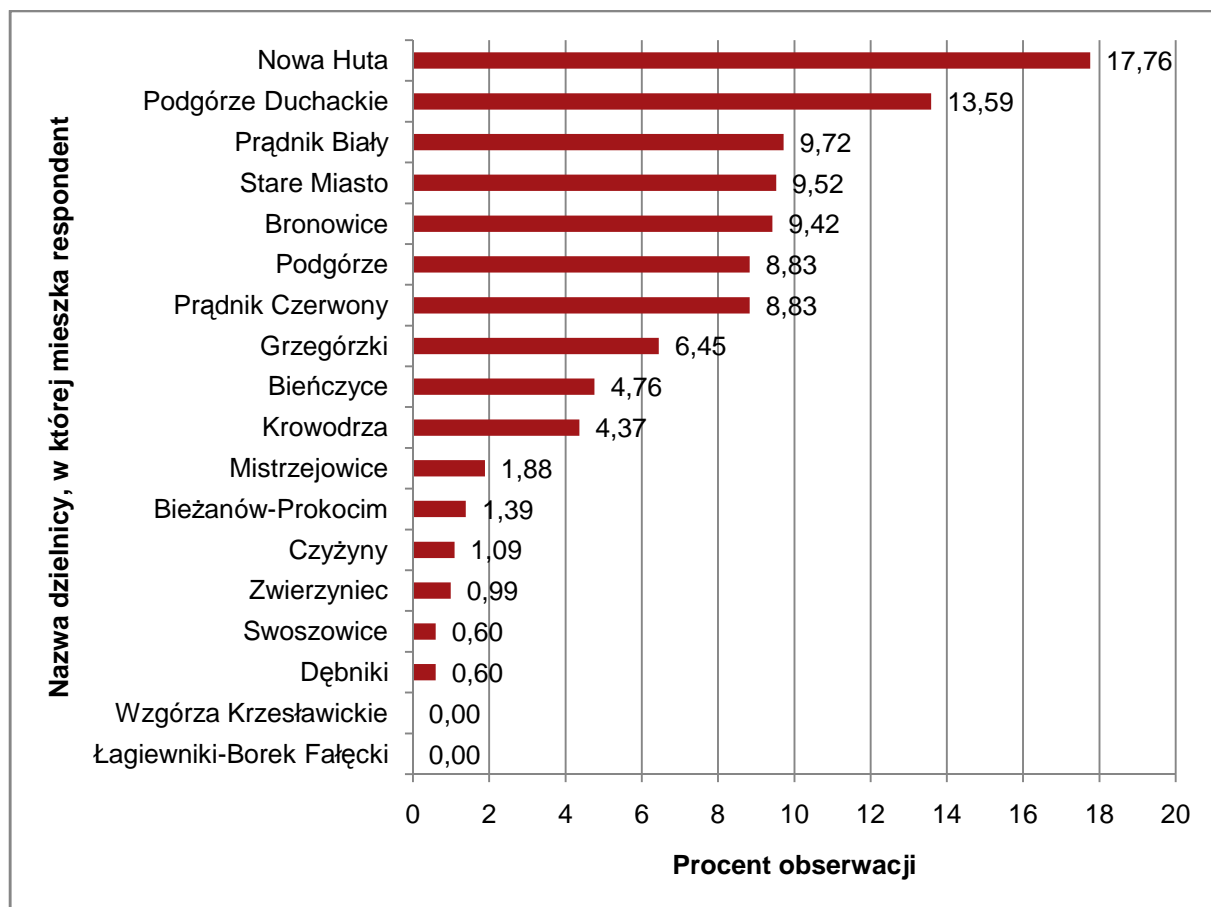
Ogółem badaniu poddanych zostało 1006 mieszkańców Krakowa. Z każdego z wyróżnionych czterech dużych obszarów Krakowa wybrano do badania około 250 osób.

	Częstość	Procent
Śródmieście	250	24,9
Krowodrza	247	24,6
Podgórze	252	25
Nowa Huta	257	25,5
Ogółem	1006	100

Tabela 1. Liczba przebadanych w 4 rejonach Krakowa

Badani w dzielnicach

Na poniższym wykresie zaprezentowano ile osób z poszczególnych dzielnic wypełniło kwestionariusz. Wartości procentowe przy słupkach mówią, jaki udział w całkowitej próbie mają poszczególne dzielnice.

Rysunek 1. Liczba badanych w poszczególnych dzielnicach

W trakcie analiz, w sytuacjach, gdzie opisywane są odpowiedzi respondentów w odniesieniu do dzielnicy, w której oni zamieszkują, brane są pod uwagę tylko te dzielnice, z których pochodzi powyżej 4% próby. Nie są brane pod uwagę takie dzielnice, jak Mistrzejowice, Bieżanów-Prokocim, Czyżyny, Zwierzyniec, Dębniki, Swoszowice, Łagiewniki-Borek Fałęcki oraz Wzgórza Krzesławickie, ponieważ zbyt mało osób z tych dzielnic zostało przebadanych, aby można było na ich temat formułować jakiegokolwiek uogólnienia.

W przypadku, gdy analizy przeprowadzane są w odniesieniu do całego Krakowa, brane są pod uwagę wszystkie dostępne dane.

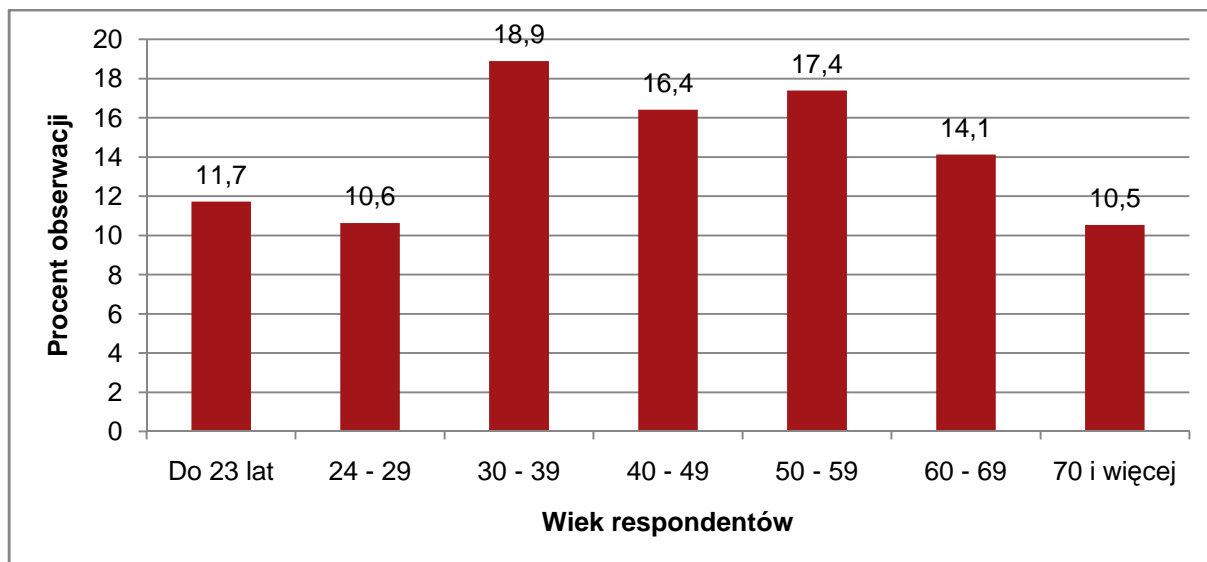
Warto tutaj zwrócić uwagę na rozbieżności w nazewnictwie dzielnic między raportem z badań a kwestionariuszem badawczym. W raporcie nazewnictwo dzielnic zostało dostosowane do obecnie obowiązującego podziału na:

- I. Stare Miasto,
- II. Grzegórzki,
- III. Prądnik Czerwony,
- IV. Prądnik Biały,
- V. Krowodrza,
- VI. Bronowice,
- VII. Zwierzyniec,
- VIII. Dębniki,
- IX. Łagiewniki-Borek Fałęcki,
- X. Swoszowice,
- XI. Podgórze Duchackie,
- XII. Bieżanów-Prokocim,
- XIII. Podgórze,
- XIV. Czyżyny,
- XV. Mistrzejowice,
- XVI. Bieńczyce,
- XVII. Wzgórza Krzesławickie,
- XVIII. Nowa Huta.

Wiek respondentów

Dokonano podziału badanych na dziesięcioletnie grupy wiekowe, z wyjątkiem najmłodszych respondentów, gdzie linia podziału przebiega na granicy 23/24 lata. Dodatkowy podział wśród najmłodszych respondentów wprowadzono po to, by w analizach uwzględnić liczną w Krakowie grupę studentów (wchodzących w skład „młodszej” grupy wiekowej), których duża część to osoby przyjeżdżające do Krakowa specjalnie na studia, nie zamieszkujące w mieście od dłuższego czasu.

Rozkład liczebności poszczególnych grup wiekowych zaprezentowany został na wykresie:

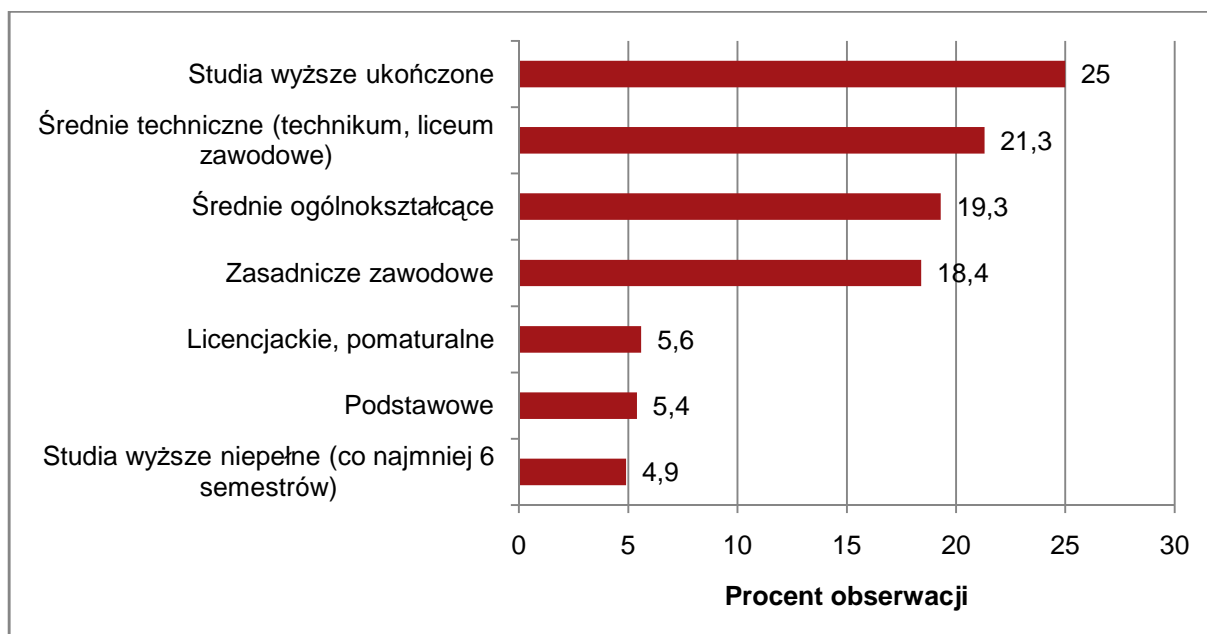

Rysunek 2. Wiek respondentów

Płeć respondentów

Wśród badanych przeważają kobiety. W próbie znalazło się ich 551, co stanowi blisko 55% wszystkich przebadanych osób. Mężczyzn jest 455, co stanowi trochę ponad 45% prób badawczej.

Wykształcenie respondentów

Rysunek 3. Wykształcenie respondentów

Analiza

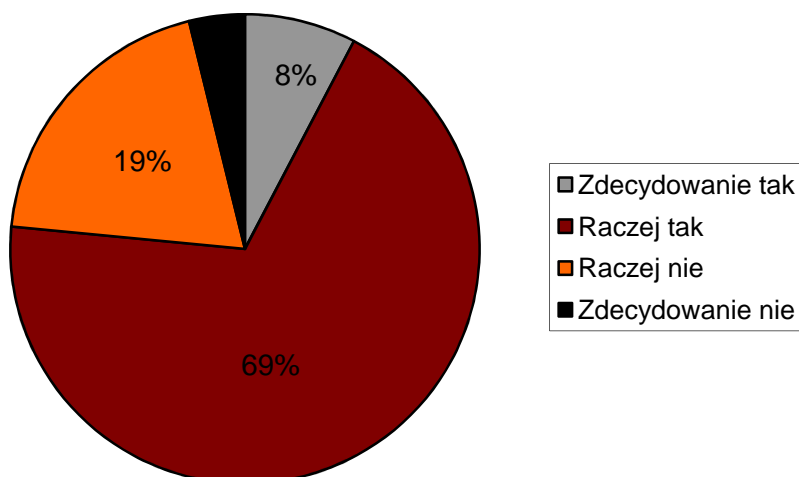
Część pierwsza: bezpieczeństwo mieszkańców

W dużych aglomeracjach miejskich występuje więcej czynników mogących sprzyjać obniżeniu poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, dlatego też ochrona przed zagrożeniami wymaga kompleksowego działania różnych instytucji publicznych. W dużych miastach na samorządach i instytucjach publicznych spoczywa większa odpowiedzialność w zakresie planowania i koordynacji działań mających zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom. Poniżej przedstawiona zostanie opinia respondentów na temat bezpieczeństwa w Krakowie, zagrożeń z którymi najczęściej spotykają się w mieście i których najbardziej w Krakowie obawiają się.

Bezpieczeństwo w Krakowie w opinii mieszkańców

W opinii mieszkańców Kraków jest miastem bezpiecznym. Ponad 76% respondentów określa Kraków jako miasto zdecydowanie bezpieczne lub raczej bezpieczne. Umiarkowane obawy związane z bezpieczeństwem w Krakowie wykazuje niecałe 20% badanych, natomiast niecałe 4% respondentów uznaje Kraków za miasto zdecydowanie niebezpieczne.

Czy Kraków jest bezpiecznym miastem?

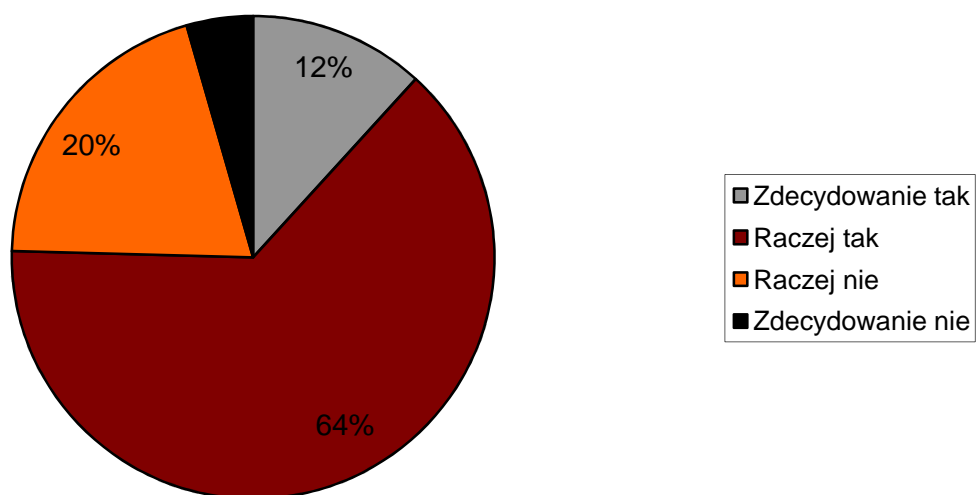

Rysunek 4. Opinie mieszkańców na temat bezpieczeństwa w Krakowie

Podobnie przedstawia się sytuacja jeśli weźmie się pod uwagę poczucie bezpieczeństwa w dzielnicy respondenta. Zarówno w przypadku całego Krakowa, jak i poszczególnych dzielnic nie zauważono

znaczącego wpływu wieku respondentów na poczucie bezpieczeństwa. Jedynie w grupie respondentów powyżej 70 roku życia występuje spadek poczucia bezpieczeństwa – tylko 65% respondentów z tej grupy wiekowej (70+) uważa Kraków za miasto bezpieczne, natomiast w przypadku dzielnicy zamieszkania 60% określa ją jako bezpieczną. Płeć nie różnicuje badanych jeśli weźmiemy pod uwagę poczucie bezpieczeństwa w całym Krakowie, natomiast w przypadku dzielnic więcej kobiet niż mężczyzn uważa swoje dzielnice zamieszkania za raczej niebezpieczne (prawie 29% kobiet w stosunku do ponad 19% mężczyzn). Różnicę napotykaemy w przypadku odpowiedzi „zdecydowanie nie” - w tym przypadku zarówno dla całego Krakowa jak i dzielnic ponad połowę osób udzielających takiej odpowiedzi stanowią kobiety (w przypadku dzielnic jest to 60%).

Czy dzielnica, w której Pan(i) mieszka obecnie jest bezpieczna?

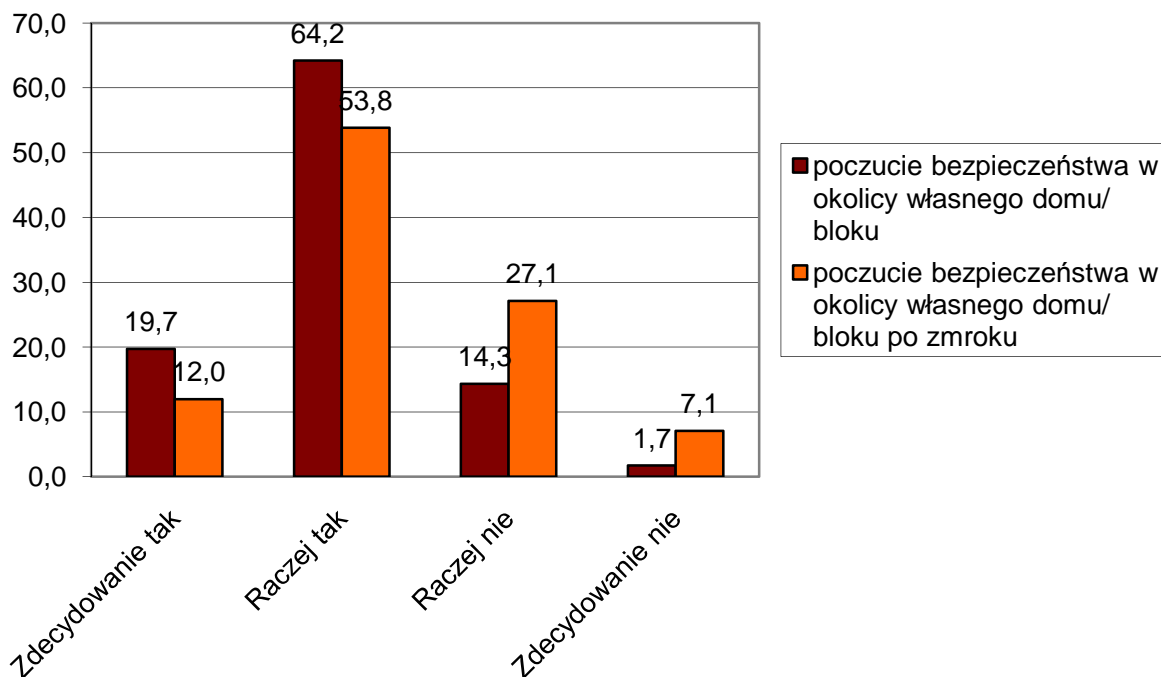
Rysunek 5. Opinie mieszkańców na temat bezpieczeństwa w dzielnicy, którą zamieszkują

Wzrost odpowiedzi potwierdzających, że respondenci czują się bezpiecznie można dostrzec w przypadku pytania o okolice własnego domu/bloku - 84% respondentów twierdzi, że czuje się bezpiecznie w okolicy zamieszkania, a niecałe 2%, że zdecydowanie niebezpiecznie. Rozkład odpowiedzi zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet w przypadku tego pytania jest podobny. Tutaj także prawie 70 % spośród osób udzielających odpowiedzi „zdecydowanie nie” stanowią kobiety. Natomiast w okolicy zamieszkania poczucie bezpieczeństwa nie zależy bezpośrednio od wieku badanych.

Porównując wyniki z rozkładem dla całego miasta, dzielnic oraz najbliższej okolicy można stwierdzić, że im bardziej oswojona i znana okolica tym respondenci czują się w niej bezpieczniej.

Za najbardziej bezpieczne dzielnice respondenci uznali Łobzów (86% mieszkańców tej dzielnicy czuje się w niej bezpiecznie) oraz Stare Miasto i Bronowice (po 85%). Za najmniej bezpieczne dzielnice mieszkańcy Krakowa uznali Bieńczyce (co trzeci z badanych mieszkańców nie czuje się w tej dzielnicy bezpiecznie) oraz dzielnicę Grzegórzki (ponad 15% badanych czuje się w tej dzielnicy „zdecydowanie niebezpiecznie”).

Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie w okolicy własnego domu/bloku?

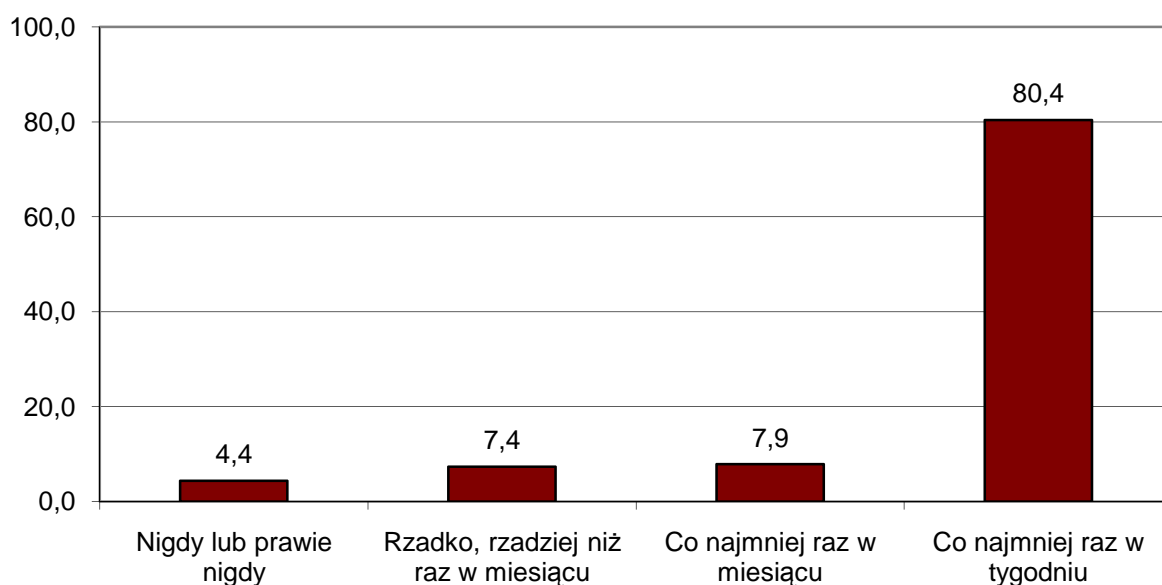
Rysunek 6. Opinie mieszkańców na temat bezpieczeństwa w okolicy ich domów

Więcej osób nie czuje się bezpiecznie w okolicy swojego zamieszkania po zmroku. Ogólnie odsetek osób czujących się niebezpiecznie wzrasta z 16% do ponad 34% , w tym w przypadku odpowiedzi zdecydowanie niebezpiecznie wzrasta on z niecałych 2% do ponad 7%.

Dzielnice, w których mieszkańcy czują się najbezpieczniej po zmroku to: Bronowice, Krowodrza, Stare Miasto. Natomiast Bieńczyce i Nowa Huta to dzielnice w których respondenci czują się najmniej bezpiecznie po zmroku.

Spośród przebadanych respondentów niecałe 12% twierdzi, że wychodzi z domu po zmroku rzadziej niż raz w miesiącu, w tym niewiele ponad 4% nigdy lub prawie nigdy.

Jak często wychodzi Pan(i) z domu po zmroku?

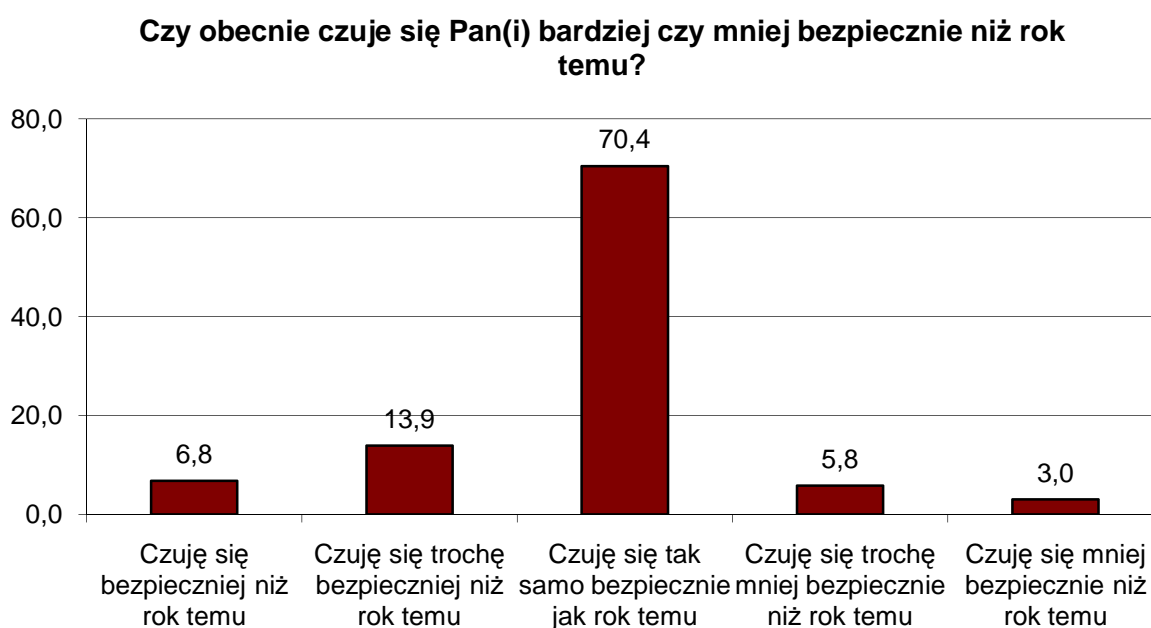

Rysunek 7. Częstość wychodzenia z domu po zmroku

Jednak, gdy weźmie się pod uwagę strukturę wiekową respondentów okazuje się, że połowa osób nie wychodzących z domu po zmroku to osoby powyżej 70 roku życia, a główny powód pozostawiania przez nich w domu to niewystarczająca sprawność fizyczna (56% wskazań na tą odpowiedź wśród respondentów powyżej 70 roku życia).

Ocena zmian w poziomie bezpieczeństwa

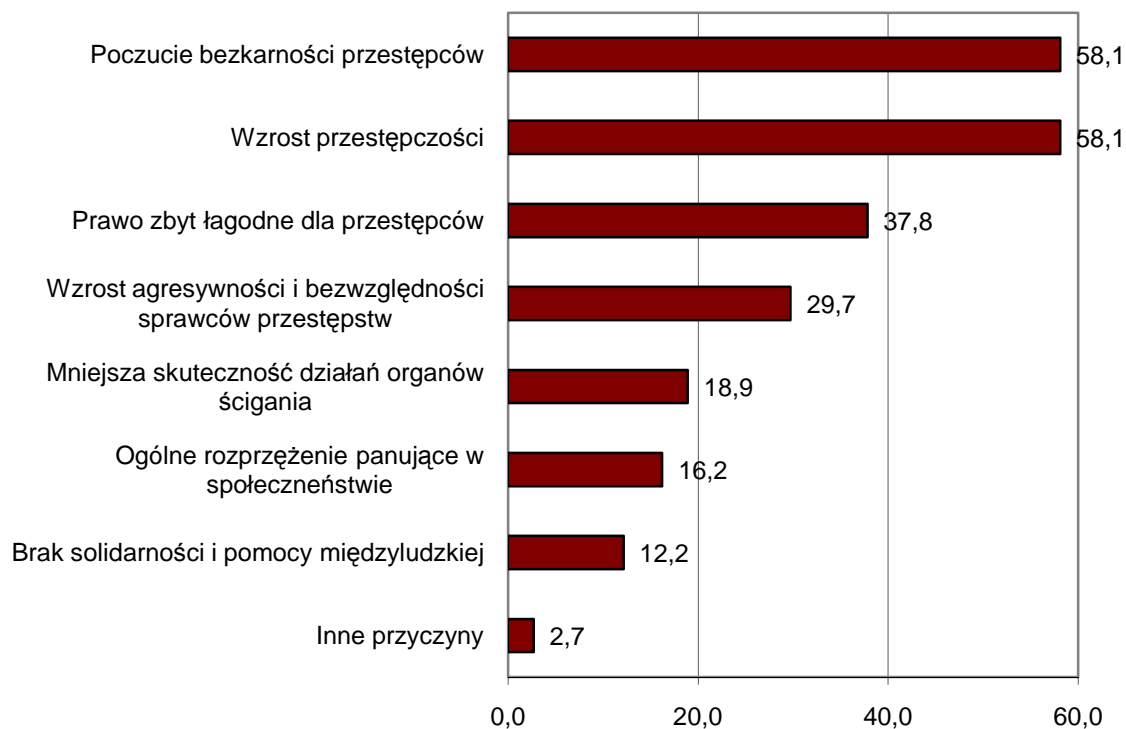
Gdy ankietowani oceniają zmianę w poziomie bezpieczeństwa, jaka dokonała się w ciągu ostatniego roku, to zdecydowana większość (ponad 67%) nie dostrzega żadnych zmian, co piąty badany dostrzega zmiany na lepsze, natomiast tylko niecałe 9% osób czuje się mniej bezpiecznie niż przed rokiem.

Rysunek 8. Ocena zmian w poziomie bezpieczeństwa

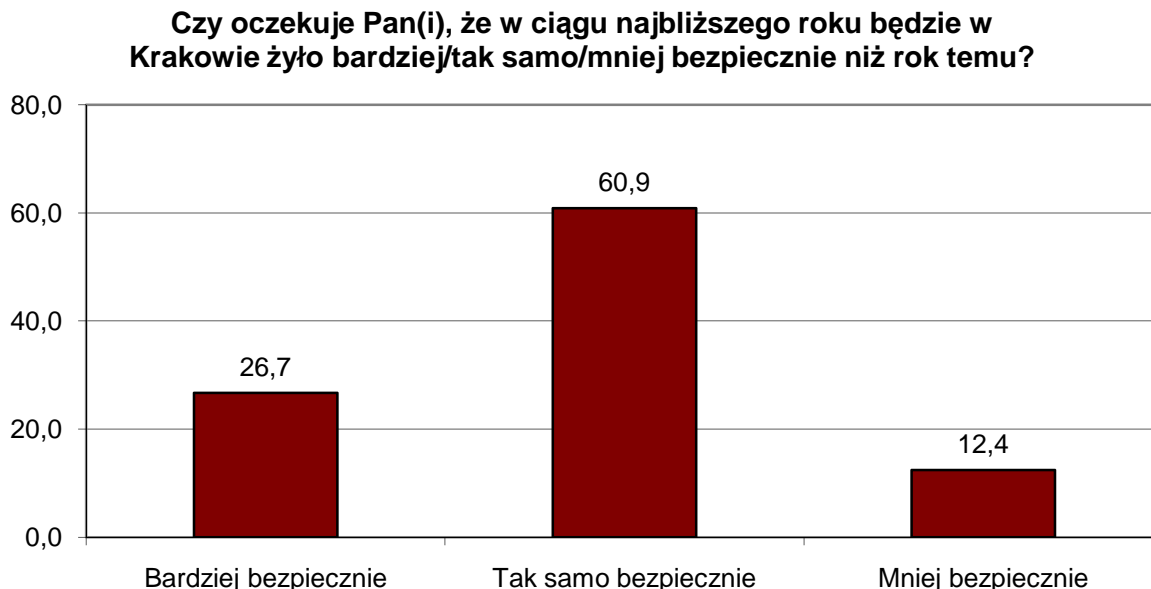
Osoby czujące się obecnie mniej bezpiecznie w Krakowie (w porównaniu do zeszłego roku) za główne przyczyny tego stanu rzeczy podały: wzrost przestępczości i poczucie bezkarności przestępców (oba czynniki wskazało po prawie 60% respondentów) oraz prawo zbyt łagodne dla przestępców (prawie 38% wskazań).

Jeżeli obecnie czuje się Pan(i) mniej bezpiecznie niż rok temu, to co jest tego przyczyną?

Rysunek 9. Przyczyny zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa

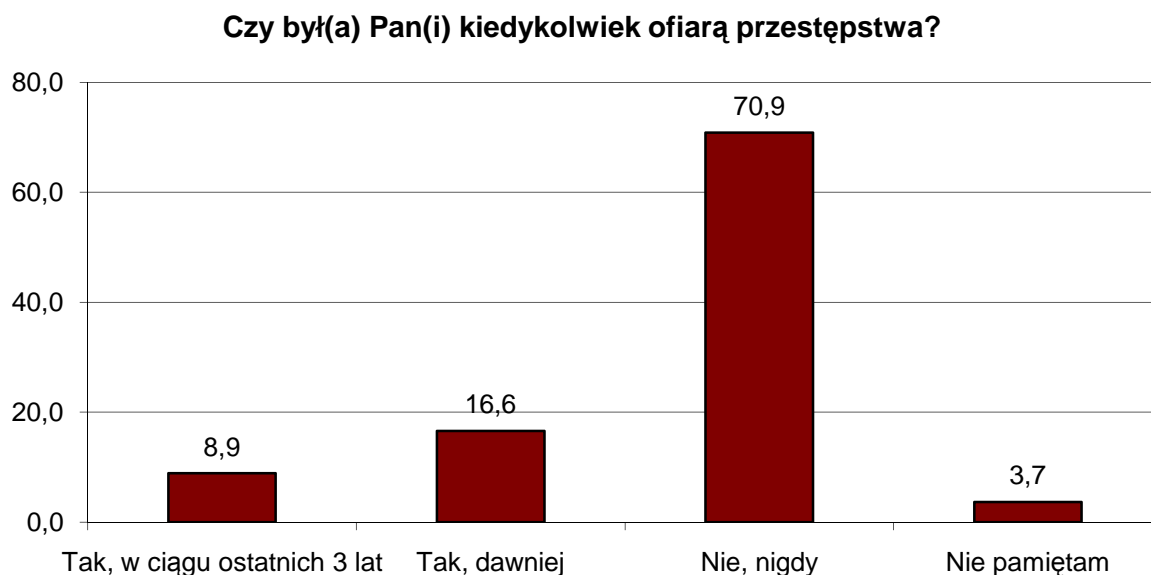
Respondenci pytani o swoje oczekiwania co do stanu bezpieczeństwa w Krakowie w przeciągu najbliższego roku w większości stwierdzili, że sprawy idą w dobrym kierunku. Ponad 23% osób twierdzi, że w przyszłym roku będzie bezpieczniej, w stosunku do niecałych 11%, które uważają, że będzie mniej bezpiecznie.

Rysunek 10. Oczekiwanie zmian w poziomie bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa a przestępczość

Spośród przebadanych respondentów aż co czwarty był ofiarą przestępstwa (25 %), przy czym 9% w ciągu ostatnich trzech lat. Znaczące jest to, że 10% więcej kobiet niż mężczyzn twierdzi, że nigdy nie było ofiarą przestępstwa.

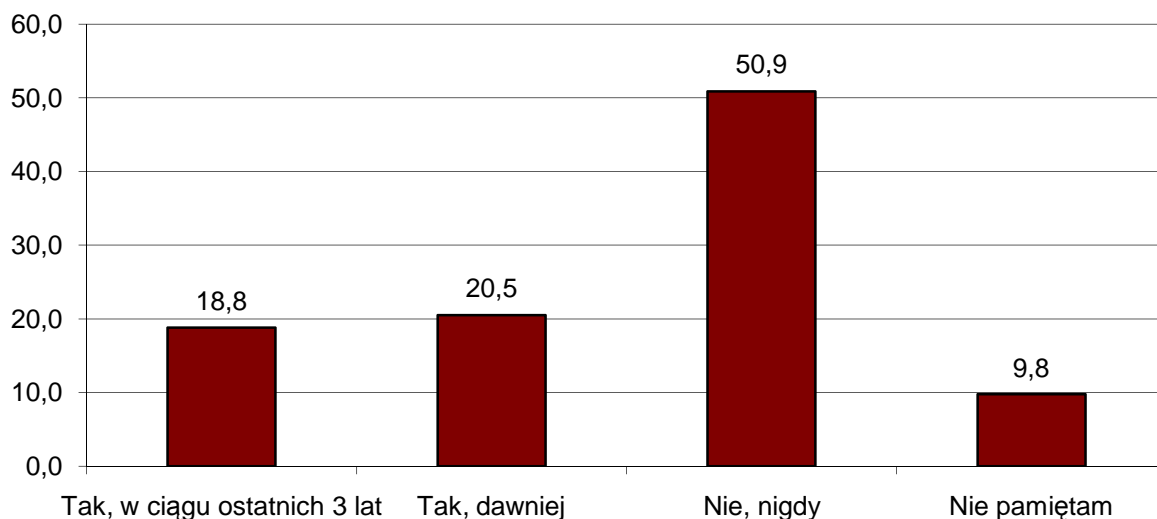

Rysunek 11. Czy respondenci padli kiedyś ofiarą przestępstwa

Na pytanie czy ktoś spośród znajomych respondentów padł ofiarą przestępstwa, ponad 39% ankietowanych odpowiedziało twierdząco, a w przypadku 19% badanych zdarzenie to miało miejsce w ciągu ostatnich trzech lat. Należy zaznaczyć, iż ponad 20% więcej kobiet niż mężczyzn deklarowało,

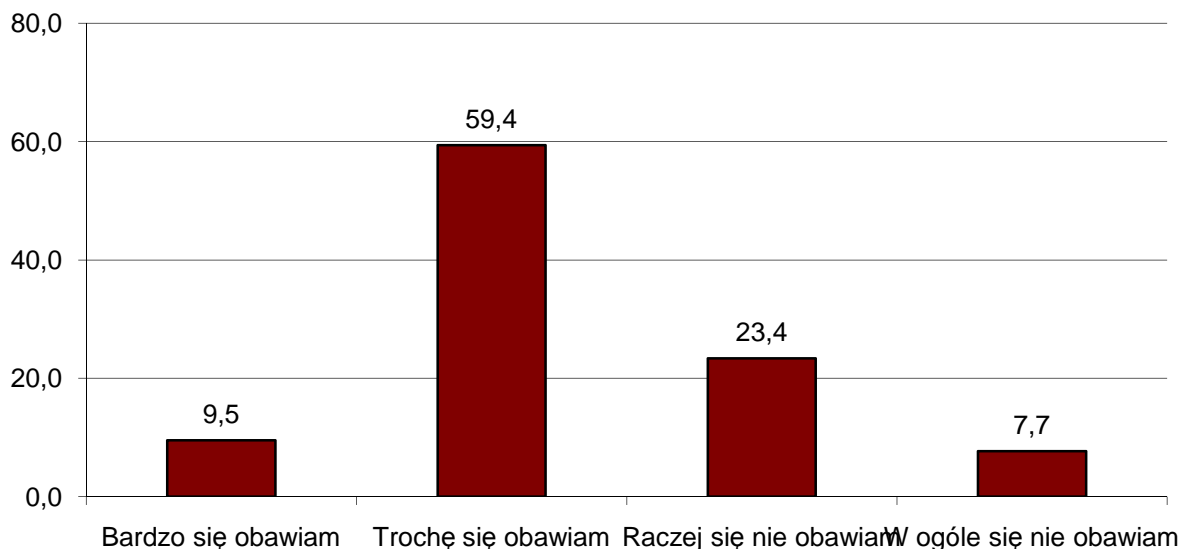
że ktoś z ich znajomych padł ofiarą przestępstwa w ciągu ostatnich trzech lat. Może to być związane z większym poczuciem zagrożenia wśród kobiet (jak wspomniano: spośród osób, które opowiedziały się za tym, że w Krakowie jest zdecydowanie niebezpiecznie - ponad połowę stanowiły kobiety).

Czy ktoś z Pana(i) członków rodziny, przyjaciół, sąsiadów był kiedykolwiek ofiarą przestępstwa?

Rysunek 12. Czy znajomi respondentów padli ofiarą przestępstwa

Poziom obaw związanych z zostaniem ofiarą przestępstwa jest również wysoki, gdyż prawie 69% badanych wyraża taką obawę.

Czy obawia się Pan(i), że może Pan(i) stać się ofiarą przestępstwa?

Rysunek 13. Czy respondenci obawiają się, że zostaną ofiarami przestępstwa

Odsetek respondentek obawiających się zostania ofiarą przestępstwa jest o 10% wyższy niż respondentów (ponad 73% spośród badanych kobiet obawia się zostania ofiarą przestępstwa, podczas, gdy spośród badanych mężczyzn 63%).

Odpowiedzialni za bezpieczeństwo w oczach respondentów

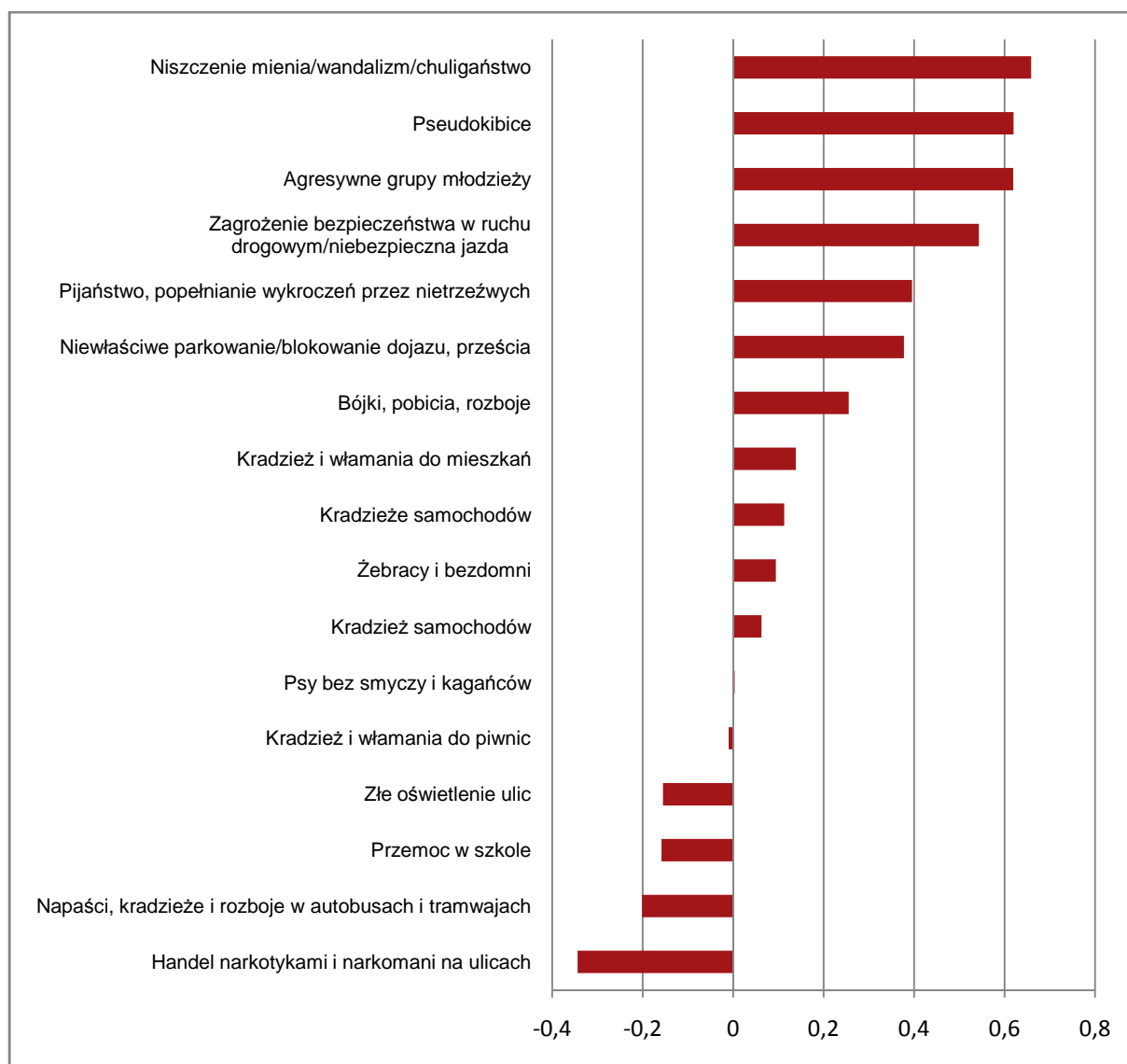
Respondenci mogli wybrać dwie spośród proponowanych odpowiedzi na pytanie – kto powinien być odpowiedzialny za bezpieczeństwo w Krakowie. Według ankietowanych na pierwszym miejscu odpowiedzialna powinna być policja (za najważniejszą uznaje ją prawie 85% badanych). Na drugim miejscu pod względem odpowiedzialności jest straż miejska (43% wskazań). Stanowisko to może przekładać się na powszechną opinię, że płacąc podatki oczekujemy zapewnienia poczucia bezpieczeństwa od powołanych do tego instytucji publicznych. Warto zwrócić uwagę na fakt, że respondenci bardzo rzadko uważają, że o bezpieczeństwo powinni dbać sami mieszkańcy Krakowa (niewiele ponad 7% wskazań). Badani nie opowiedzieli się także za współpracą policji, spółdzielni mieszkaniowych i samych mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa w mieście (najmniej 0,1% wskazań).

Rysunek 14. Odpowiedzialni za bezpieczeństwo

Zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa

Respondentom przedstawiono przykładową listę zagrożeń z którymi mogą się zetknąć w mieście i poproszono o ocenę na pięciostopniowej skali częstotliwości ich występowania (1- wcale nie występują, 5- występują bardzo często). Za zagrożenia najczęściej występujące ankietowani uznali: niszczenie mienia/wandalizm/chuligaństwo, agresywne grupy młodzieży oraz pseudokibiców. Na spostrzeżenie to może wpływać nie tyle wzrost agresywnych zachowań wśród młodzieży, co częstsze informowanie o nich w mediach. Respondenci zwrócili także uwagę na wzmożone występowanie zagrożeń związanych z ruchem drogowym/niebezpieczną jazdą oraz złym oświetleniem ulic. Z wymienionej listy zagrożeń najrzadziej według ankietowanych spotykamy się w Krakowie z handlem narkotykami i narkomanami na ulicach. Za rzadkie zdarzenia respondenci uznali też przemoc w szkole oraz napaści, rozboje i kradzieże w autobusach i tramwajach.

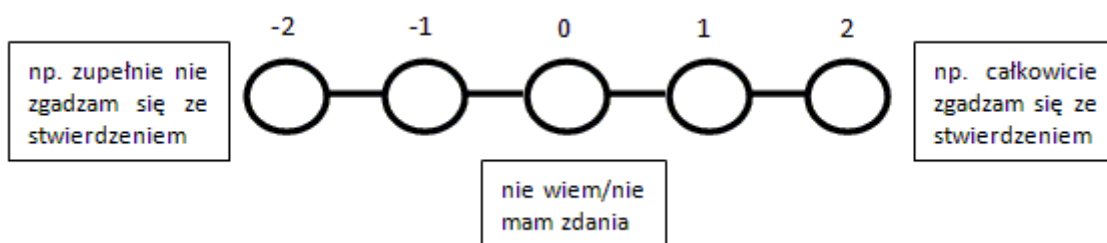

Rysunek 15. Częstość występowania danego zagrożenia

Jak czytać wykresy?

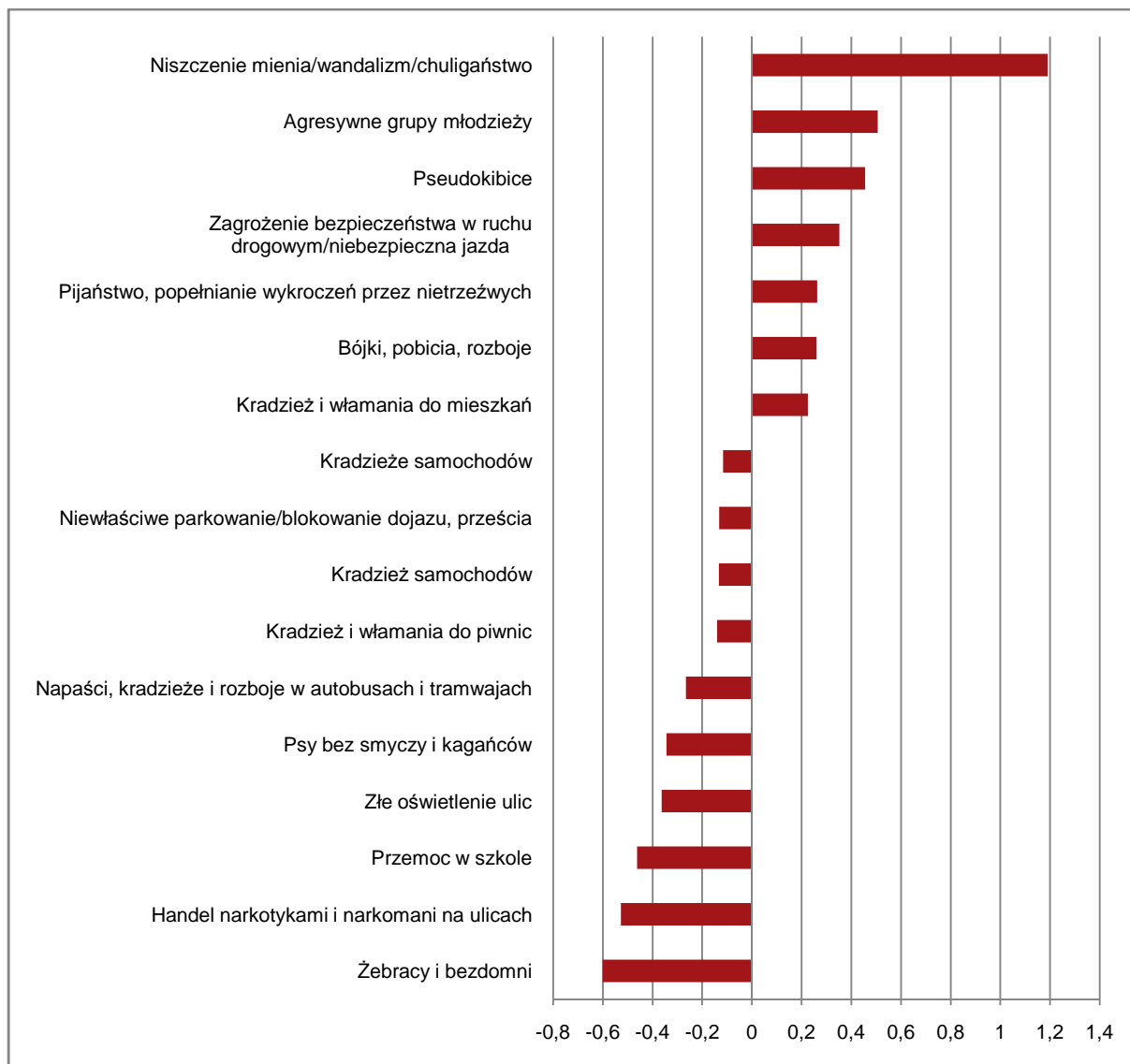
Wysokość słupka przedstawia średnią dla wszystkich odpowiedzi, wyliczoną dla skali pięciopunktowej znormalizowanej (punkt środkowy to 0). Im wyższy słupek, tym wyższa oceniane przez respondentów siła występowania danego zjawiska lub prawdopodobieństwo jego występowania.

Respondenci oceniali zaproponowane im stwierdzenia na skalach pięciopunktowych. Krańcowe punkty tych skal opisane były różnie, w zależności od zadanego pytania, np. w pytaniu o problemy, które utrudniają życie punkty krańcowe to „w ogóle nie utrudnia to życia” oraz „bardzo utrudnia to życie”, a w pytaniach o prawdopodobieństwo jakiegoś zdarzenia, punkty krańcowe oznaczone były jako „całkowicie nieprawdopodobne” oraz „bardzo prawdopodobne”. Między punktami krańcowymi skali, oznaczającymi końce pewnego kontinuum, znajduje się punkt środkowy, który wybierany jest przez osoby, nie potrafiące jednoznacznie opowiedzieć się za danym stwierdzeniem. Wybranie tego punktu można traktować jak odpowiedź „nie wiem” lub „trudno powiedzieć”.

Dla każdego stwierdzenia została obliczona średnia, arytmetyczna z wartości punktów skali dla danej grupy respondentów. Średnia ta może przyjmować wartości od -2 do 2. Jej wysokość jest wyrazem oceny danego stwierdzenia.

Zbadano również na pięciostopniowej skali (1- nie obawiam się danego zagrożenia w ogóle, 5-bardzo się obawiam) obawy respondentów przed wymienionymi problemami. Największe obawy wśród badanych wywołują grupy agresywnej młodzieży i pseudokibice. Najmniejsze obawy wzbudzają żebracy i bezdomni oraz handel narkotykami narkomani na ulicach (respondenci wskazywali to zagrożenia także jako najrzadziej występujące).

Rysunek 16. Stopień obawy przed danym zagrożeniem

Badani poproszeni bezpośrednio o wybór z przedstawionej listy trzech problemów, których najbardziej się obawiają na pierwszym miejscu wskazali grupy agresywnej młodzieży (prawie 48% wskazań), następnie pseudokibiców (38,5% wskazań), na trzecim miejscu kradzieże i włamania do mieszkań (prawie 27% wskazań) na równi z zagrożeniami w ruchu drogowym i niebezpieczną jazdą (ponad 26% wskazań). Agresywne grupy młodzieży oraz pseudokibiców respondenci uznali także za najczęstsze zagrożenia w Krakowie oraz przy ocenie na pięciostopniowej skali wyrażali najczęściej obawę właśnie przed nimi.

Najbardziej się obawiam

Rysunek 17. Czego respondenci najbardziej się obawiają

Natomiast za trzy najmniej zagrażające czynniki uznali respondenci żebraków i bezdomnych (prawie 50% wskazań), psy bez smyczy i kagańców (ponad 39% wskazań), niewłaściwe parkowanie/blokowanie dojazdu i przejścia (ponad 29% wskazań). Znamienne jest to, iż niewłaściwe parkowanie/blokowanie dojazdu i przejścia prawie co 5 respondent uznał za częste zjawisko w Krakowie.

Najmniej się obawiam

Rysunek 18. Czego respondenci najmniej się obawiają

Wnioski

- Kraków uważany jest za miasto raczej bezpieczne (76% wskazań) – jest to znaczna tendencja wzrostowa, gdyż w 2000 roku aż 66% procent badanych twierdziło, że Kraków nie jest bezpiecznym miastem. Brak jest zauważalnych różnic w poziomie odczuwanego bezpieczeństwa na poziomie całego miasta i dzielnicy zamieszkania. Mieszkańcy uważają, że w okolicy ich miejsca zamieszkania jest bezpieczniej niż w całym Krakowie, jednakże ponad 18% więcej badanych boi się o własne bezpieczeństwo w okolicy zamieszkania, gdy zapada zmrok.
- W porównaniu z badaniami nad bezpieczeństwem w Krakowie z 2000 roku zdecydowanie wzrosło poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Starego Miasta – w 2000 roku dzielnica ta była postrzegana jako jedna z najmniej bezpiecznych.
- Respondenci patrzą w przyszłość z optymizmem – uważają, że w ciągu najbliższego roku poziom bezpieczeństwa w Krakowie się poprawi (prawie 27% wskazań), pozytywny jest

również stosunek respondentów do zmian jakie zaszły w ciągu najbliższego roku w kierunku poprawy bezpieczeństwa. Osoby, które czują się obecnie mniej bezpiecznie niż rok temu, głównej przyczyny tego stanu rzeczy dopatrują się we wzroście przestępczości i pobłażliwości prawa.

- Bardzo duży odsetek zarówno respondentów (25% wskazań), jak i ich znajomych (ponad 39% wskazań) był ofiarą przestępstw, z czego może też wynikać wysoki poziom obaw związanych z przestępczością.
- Główną odpowiedzialność za bezpieczeństwo, tak samo jak w 2000 roku, respondenci obarczają policję i straż miejską. Bardzo mały odsetek badanych uważa, że za bezpieczeństwo powinni odpowiadać sami mieszkańcy Krakowa (niewiele ponad 7% wskazań). A znikoma część badanych opowiada się za koordynacją działań policji i mieszkańców Krakowa (0,1% wskazań).
- Za najczęściej spotykane zagrożenia w Krakowie respondenci uznają agresywne grupy młodzieży i pseudokibiców. Te dwa problemy (agresywne grupy młodzieży i pseudokibice) wzbudzają u respondentów, podobnie jak w 2000 roku, największe obawy.
- Respondenci za najrzadziej spotykany problem uznają w Krakowie handel narkotykami i obecność narkomanów na ulicach, natomiast najmniejsze obawy wśród respondentów wzbudzają bezdomni i żebracy oraz psy bez kagańców i smyczy.

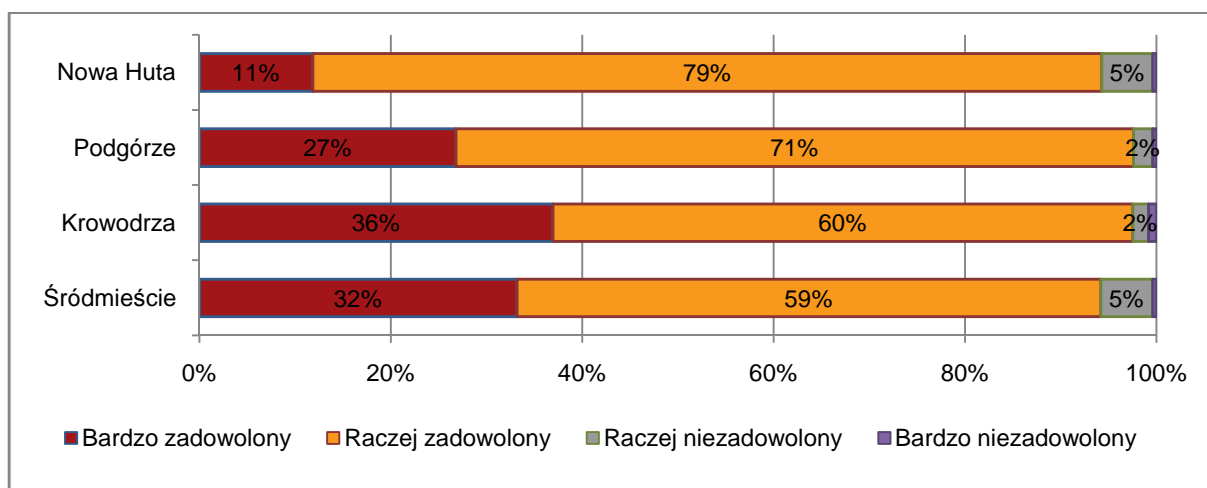
Część druga: opinie o dzielnicach, w której mieszka respondent

Zadowolenie z miejsca zamieszkania

Wśród badanych połowę stanowiły osoby, które zamieszkują w swojej dzielnicy powyżej 20 lat, natomiast osoby, które mieszkają w niej poniżej 10 lat – jedną czwartą. Aby ułatwić analizę w dalszej części raportu, odpowiedzi na pytanie o to, jak długo respondenci mieszkają w obecnym miejscu, skategoryzowano w 4 grupy: osoby, które co najwyżej rok mieszkają w obecnej dzielnicy stanowiły 5% badanych, mieszkający od 2 do 5 lat – 12%, natomiast powyżej 21 lat – połowę próby.

Biorąc pod uwagę wszystkich badanych, niezależnie od tego, w której części Krakowa mieszkają, zdecydowana większość (93%) jest zadowolona z mieszkania w swojej dzielnicy, przy czym przeważają osoby, które są z tego raczej zadowolone. Osób wyrażających niezadowolenie jest niewiele – 4%, niezdecydowani stanowią zaledwie 2% ogółu respondentów. Należało by się jednak zastanowić, czy w poszczególnych dzielnicach Krakowa mamy do czynienia z podobnym rozkładem odpowiedzi.

Jak można zauważyć na poniższym wykresie tendencje w każdym z 4 głównych rejonów są porównywalne – mieszkańcy pozytywnie oceniają swoje dzielnice, tylko pojedyncze osoby wyrażają niezadowolenie. Jedyne, na co można zwrócić uwagę, to pewne przesunięcia akcentów między odpowiedziami wskazującymi stopień zadowolenia – w Nowej Hucie zaledwie 10% jest bardzo zadowolonych z miejsca zamieszkania, natomiast raczej zadowolonych – blisko 80%. W Śródmieściu i na Krowodrzy większy entuzjazm wyraża około jedna trzecia badanych, 60% raczej się zgadza. W każdym przypadku jednak ponad 90% badanych pozytywnie odnosi się do swojego miejsca zamieszkania.

Rysunek 19. Stopień zadowolenia mieszkańców z zamieszkiwania w swojej dzielnicy – podział na 4 główne rejony miasta

Podobnie wyniki daje analiza tego pytania w podziale na 10 dzielnic. W każdym przypadku zdecydowana większość osób pozytywnie ocenia swoją dzielnicę. Na tle innych wyróżniają się

Bronowice i Stare Miasto⁴ – tam najczęściej osób wyrażało duże zadowolenie ze swego miejsca zamieszkania (blisko połowa), lecz cały czas około 90% badanych można określić jako zadowolonych ze swojej dzielnicy.

Należy podkreślić, iż takie zmienne jak liczba lat spędzonych przez respondentów w danej dzielnicy oraz typ domu w jakim mieszka ankietowany nie wpływają znacząco na odczuwane zadowolenie miejsca zamieszkania. Gdy weźmiemy jednak pod uwagę poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w swojej dzielnicy można zauważyć pewną tendencję: osoby oceniające swoją dzielnicę jako bezpieczną częściej są zadowolone z mieszkania w niej, i odwrotnie – respondenci określający ją jako niebezpieczną są przeważnie niezadowoleni. Jednak, ze względu na niewielką liczbę ocen negatywnych, wyniki te nie są istotne statystycznie.

Charakterystyka dzielnic

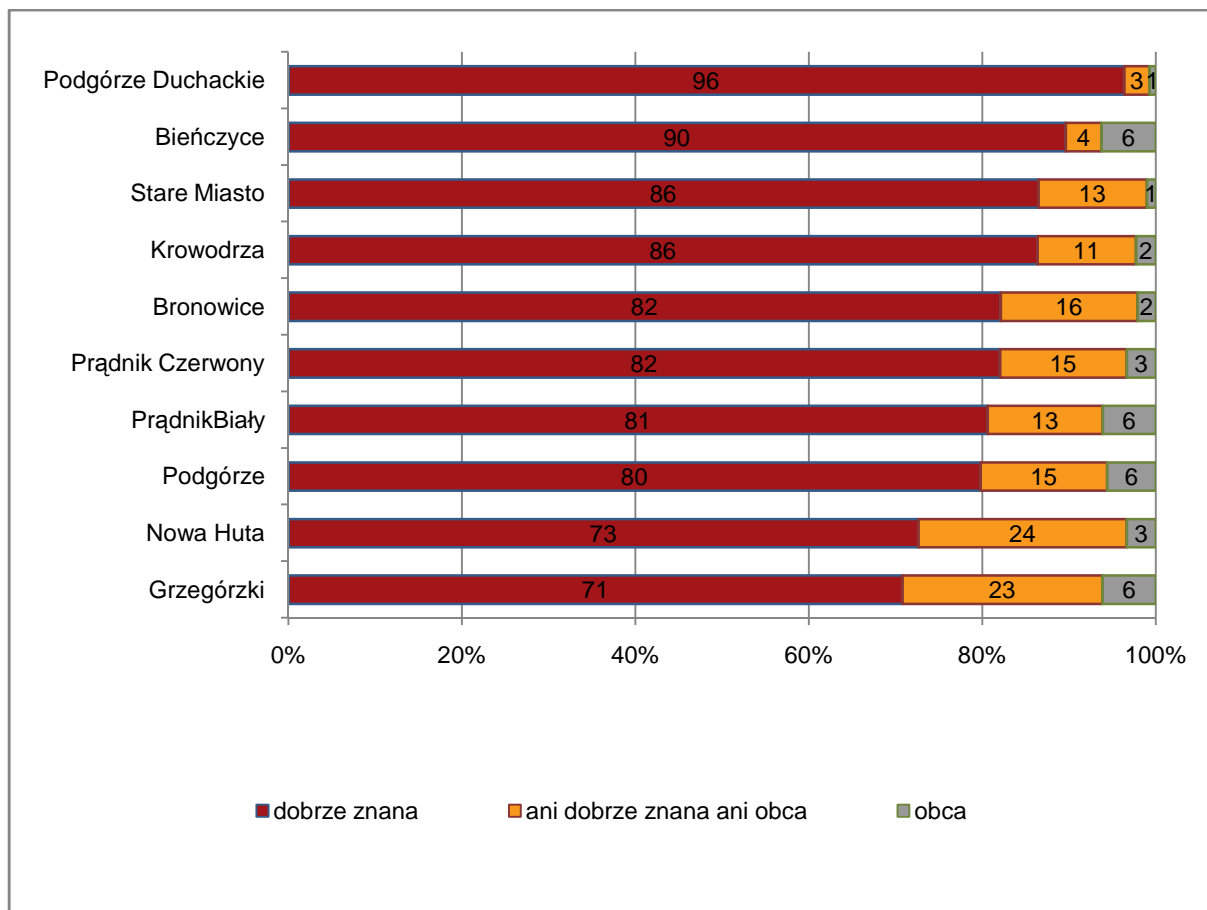
W kolejnym bloku ankiety respondenci proszeni byli o ocenę swojej dzielnicy ze względu na kilka wyróżnionych aspektów, co miało dać jak najpełniejszy obraz postrzegania przez mieszkańców ich miejsca zamieszkania. Na pytania odnośnie znajomości dzielnicy, jej atrakcyjności oraz bezpieczeństwa ankietowani odpowiadali przez wybranie wartości wyrażającej natężenie ich postawy/ oceny⁵. Poniżej przedstawione są wyniki dla 10 z 18 dzielnic Krakowa, z których do badania dobrano najczęściej respondentów.

Znajomość dzielnicy

Dla niewielu osób dzielnica, w której mieszkają, jest obca. Zdecydowanie częściej respondenci wybierali odpowiedzi świadczące o tym, że znają swoją dzielnicę. Szczególnie wiele osób uważających, że dobrze zna swoją okolicę mieszka na terenie Podgórza Duchackiego, Bieńczyca (ponad 90%), Starego Miasta i Krowodrzy (po 86%). Punkt środkowy na skali, wyrażający pośrednią wartość postawy, najczęściej wybierany był przez mieszkańców Nowej Huty i Grzegórzek. W przypadku tych dwóch dzielnic, znajomość swojej okolicy deklaruje jednak także większość – blisko trzy czwarte ankietowanych.

⁴ Biorąc pod uwagę dzielnice, z których przebadano ponad 40 respondentów.

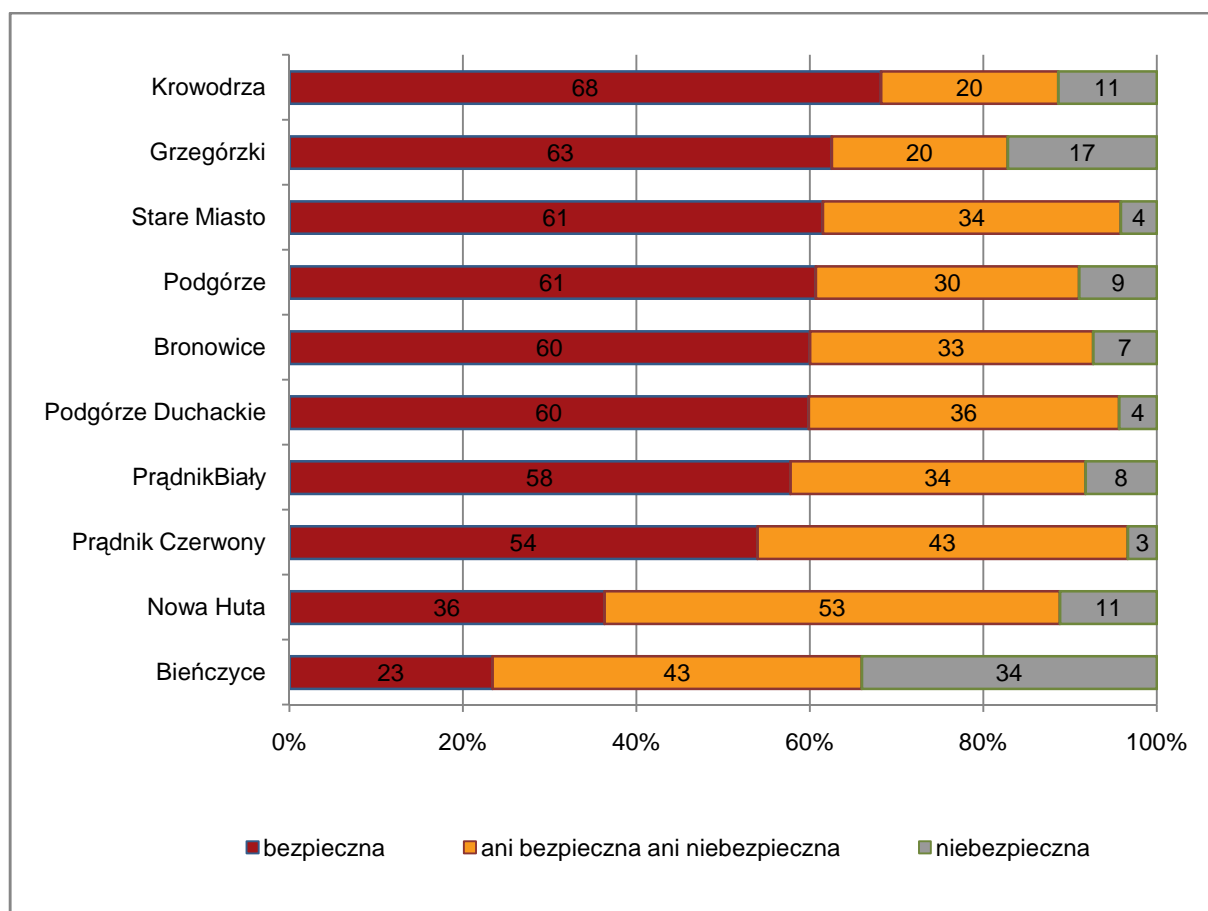
⁵ Ankietowani oceniali zaproponowane im stwierdzenia na skali 5- punktowej, jednak na etapie analizy została ona zredukowana do skali 3-punktowej.

Rysunek 20. Ocena dzielnicy: obca – dobrze znana

Bezpieczeństwo w dzielnicy

Rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę dzielnicy na skali „bezpieczna – niebezpieczna” różni się w pewnym stopniu od wcześniejszego – więcej osób opisuje swoje miejsce zamieszkania wybierając środkową wartość na skali oraz częściej pojawia się ocena negatywna.

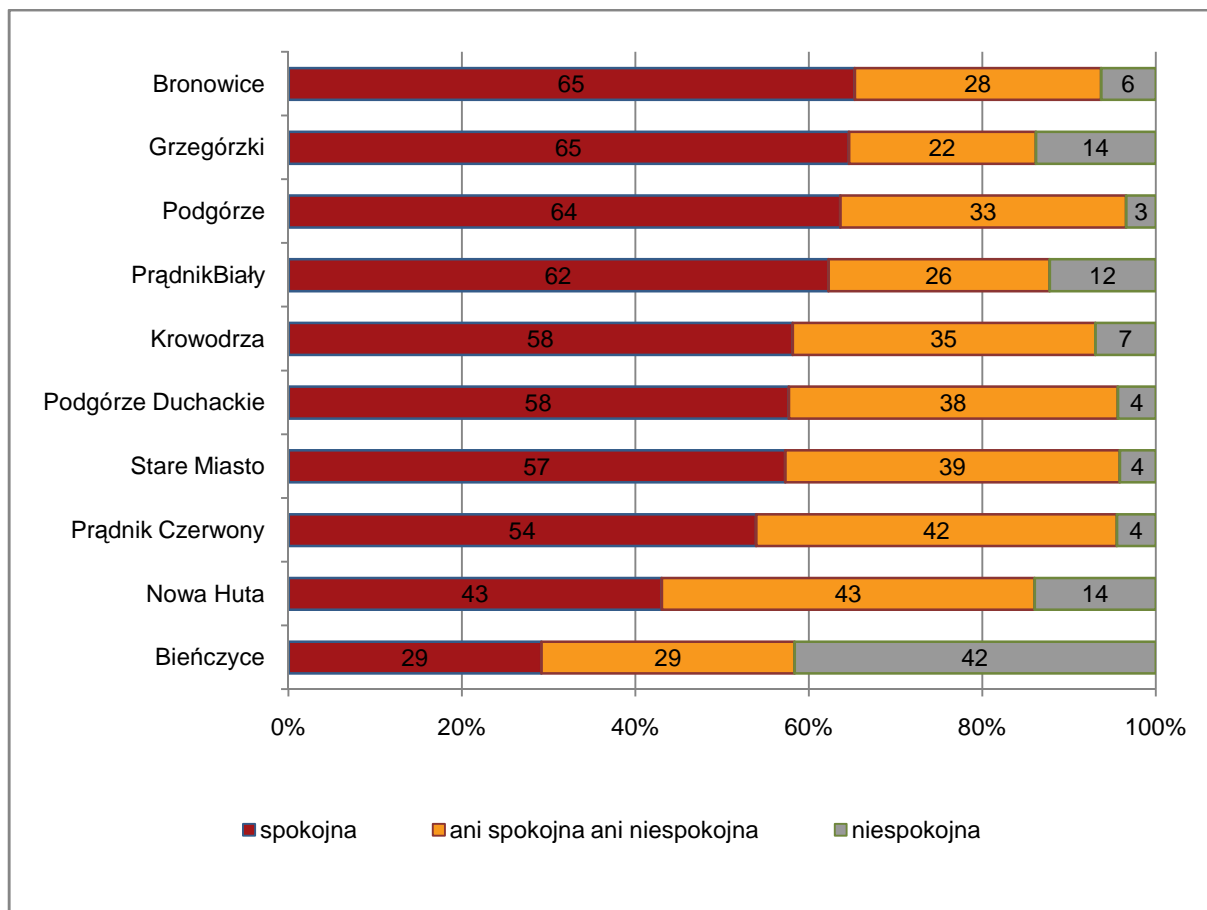

Rysunek 21. Ocena dzielnicy: niebezpieczna – bezpieczna

W większości dzielnic oceniane są jako raczej bezpieczne niż niebezpieczne, wyjątek stanowią Bieńczyce, gdzie nad pozytywnymi przeważały oceny negatywne. Odpowiedzi pośrednie między dwoma biegunami „niebezpieczna – bezpieczna dzielnica” wybierało średnio 30% badanych, większą proporcję zanotowano tylko w Nowej Hucie (50%), Bieńczycach i na Prądniku Czerwonym (40%), natomiast mniejszą – wśród mieszkańców Krowodrzy i Grzegórzek (20%). Te dwie dzielnice, wraz ze Starym Miastem, Podgórzem i Bronowicami, były przez blisko dwóch na trzech mieszkańców oceniane jako bezpieczne.

Wśród mieszkańców Krakowa przeważają opinie, że ich dzielnice są spokojne, przy czym wzrasta liczba odpowiedzi pośrednich, które mogą świadczyć o niejednoznacznej ocenie zjawiska bądź postawie neutralnej.

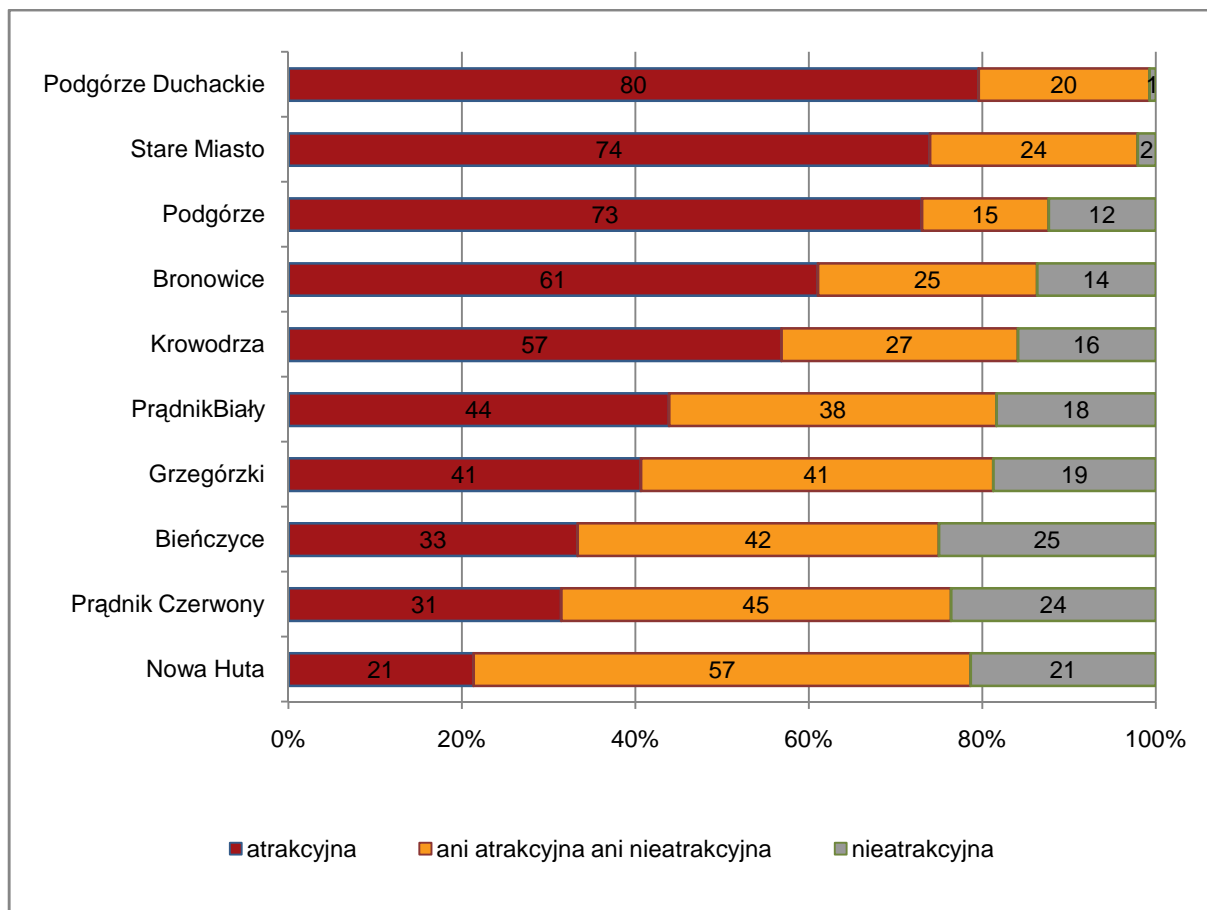
Najbardziej niekorzystnie spośród 10 analizowanych dzielnic wyróżniają się Bieńczyce – wśród mieszkańców przeważają oceny dzielnicy jako „niespokojnej”, przy czym dużo osób wybiera także ocenę pośrednią. W Nowej Hucie z kolei widać dużą niejednorodność – padło tyle samo odpowiedzi pozytywnych jak i neutralnych. W pozostałych dzielnicach, choć częściej niż przy wcześniejszych pytaniach, mamy do czynienia z postawami neutralnymi, to jednak większość badanych myśli o swoim miejscu zamieszkania jako „spokojnym”. Najspokojniejszymi dzielnicami według mieszkańców są Bronowice, Grzegórzki, Podgórze oraz Prądnik Biały – w każdym przypadku taki pogląd wyraziło ponad 60% ankietowanych mieszkańców tych rejonów.

Rysunek 22. Ocena dzielnicy: niespokojna – spokojna

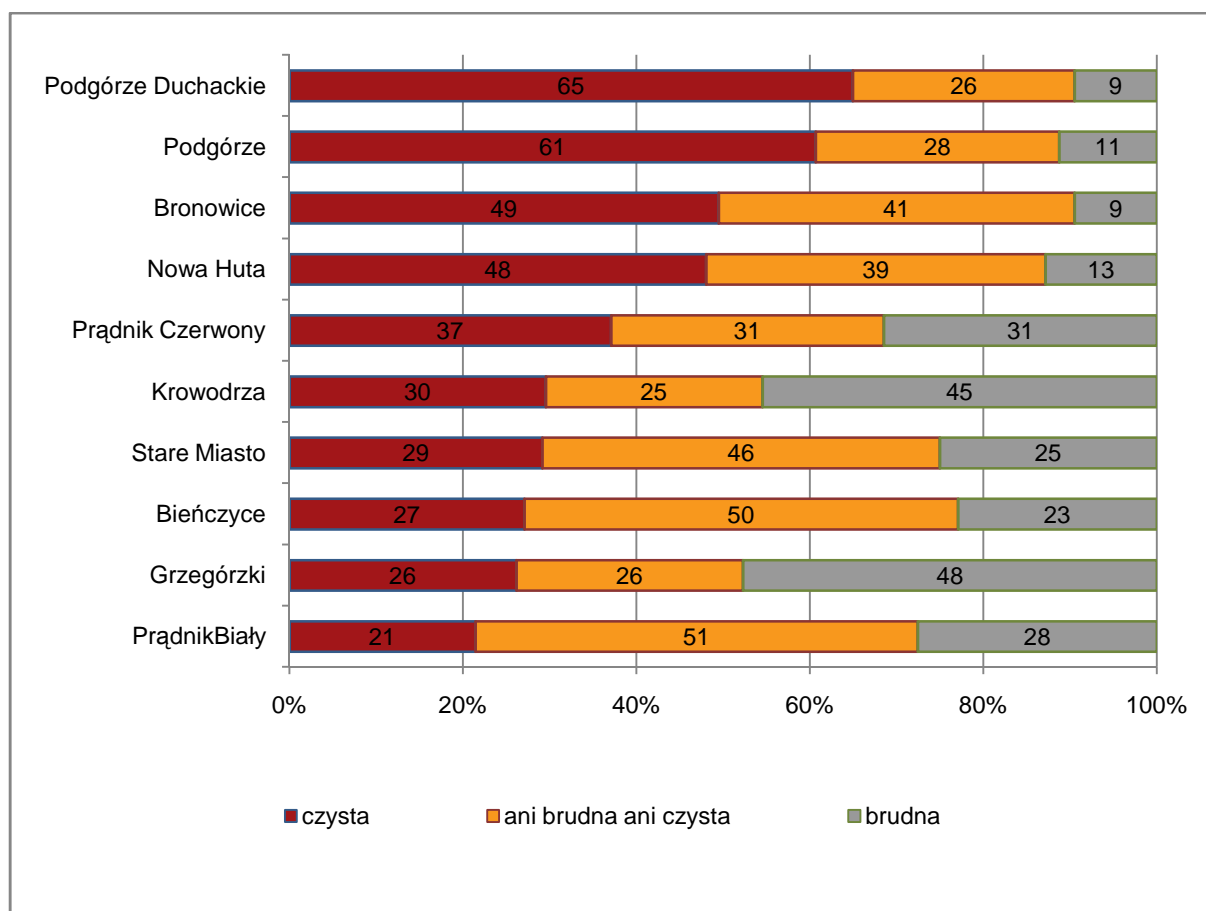
Atrakcyjność dzielnicy

Określając swoją dzielnicę na kontynuum od „nieatrakcyjna” do „atrakcyjna” wyróżniają się przede wszystkim mieszkańcy dwóch dzielnic: Podgórze Duchackiego i Starego Miasta. Ośmiu na dziesięciu mieszkańców Podgórze Duchackiego bardzo pozytywnie ocenia swoje otoczenie (zdecydowana przewaga deklaracji o „atrakcyjności” dzielnicy). W przypadku Nowej Huty natomiast większość stanowią odpowiedzi pośrednie (ponad 50%) pokazujące niezdecydowanie w ocenie, przy czym jednocześnie coraz więcej badanych opowiada się bardziej negatywnie o swojej dzielnicy – blisko co piąty badany wybiera odpowiedzi świadczące, że uważa swoją dzielnicę za nieatrakcyjną.

Rysunek 23. Ocena atrakcyjności dzielnic

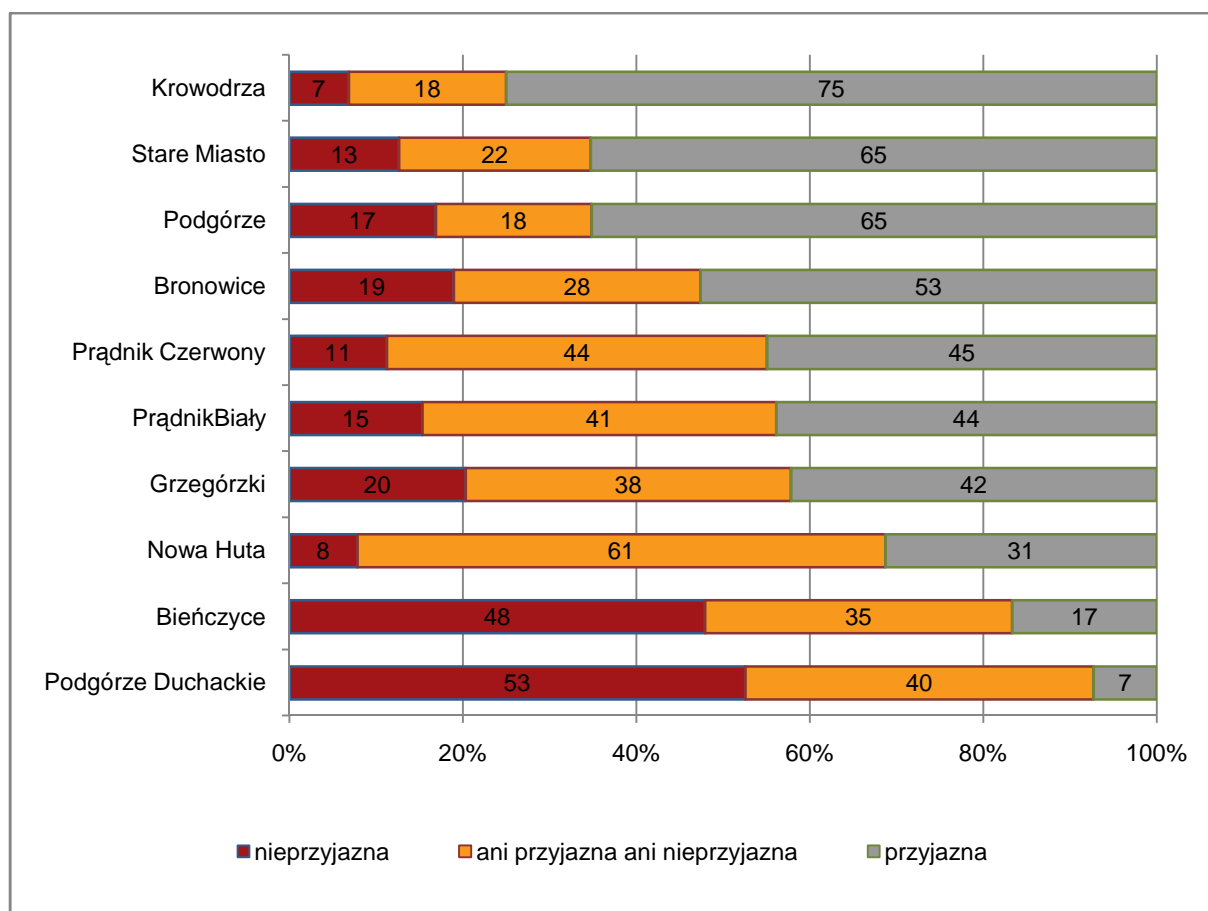
Na atrakcyjność dzielnicy składa się także opinia o wyglądzie miejsca. Z tego względu respondenci proszeni byli o scharakteryzowanie dzielnic także pod kątem ich czystości. Mieszkańcy Podgórza Duchackiego i Podgórza najczęściej uważali dzielnice, w których zamieszkują za czyste (ponad 60%). Trochę mniej pozytywnie wypowiedali się nowohucianie i ankieterzy z Bronowic, wśród nich także dużo osób wykazywało neutralność w ocenie. Warto zaznaczyć, że mieszkańcy Grzegórzek oraz Krowodrzy najczęściej ze wszystkich określali swoje miejsce zamieszkania jako brudne.

Rysunek 24. Ocena wyglądu dzielnicy: czysta – brudna

Pośrednią wartości na skali określającej ocenę wyglądu dzielnicy najczęściej wybierali respondenci z Prądnika Białego, Bieńczyce i Starego Miasta (blisko połowa). Najbardziej równomierny rozkład odpowiedzi zanotowano wśród mieszkańców Prądnika Czerwonego – jednocześnie jedna trzecia osób myśli o swojej dzielnicy jako o miejscu brudnym, jak i czystym.

Respondenci proszeni byli także o ocenę, czy ich dzielnica jest przyjazna, czy też nieprzyjazna. Dzielnice, które w oczach swoich mieszkańców są najbardziej przyjazne to: Krowodrza, Stare Miasto oraz Podgórze – odpowiednio 75% i 65% ocen przyjaznych. Zastanawiające jest, że połowa mieszkańców Podgórza Duchackiego charakteryzuje swoją dzielnicę jako nieprzyjazną, choć we wcześniejszych pytaniach ta dzielnica wypadła raczej pozytywnie. Nie dziwi natomiast dość niska pozycja Bieńczyce, jako, że mieszkańcy tej dzielnicy oceniali ją uprzednio jako niespokojną i niebezpieczną. Najbardziej neutralni w ocenie okazali się z kolei mieszkańcy Nowej Huty (ponad 60% ocen pośrednich).

Rysunek 25. Ocena dzielnicy: przyjazna – nieprzyjazna

Codzienne życie w dzielnicy

Na życie mieszkańców składa się szereg codziennych czynności, wykonywanych niemal rytualnie, takich jak: zakupy, dojazdy do pracy i innych części miasta, spędzanie wolnego czasu. Gdy któraś z tych potrzeb nie jest zaspokojona na odpowiednim poziomie, pojawia się niezadowolenie. Z tego powodu respondentom zadano szereg pytań, aby dowiedzieć się w jaki sposób postrzegają i oceniają oni swoją dzielnicę przez pryzmat dnia codziennego.

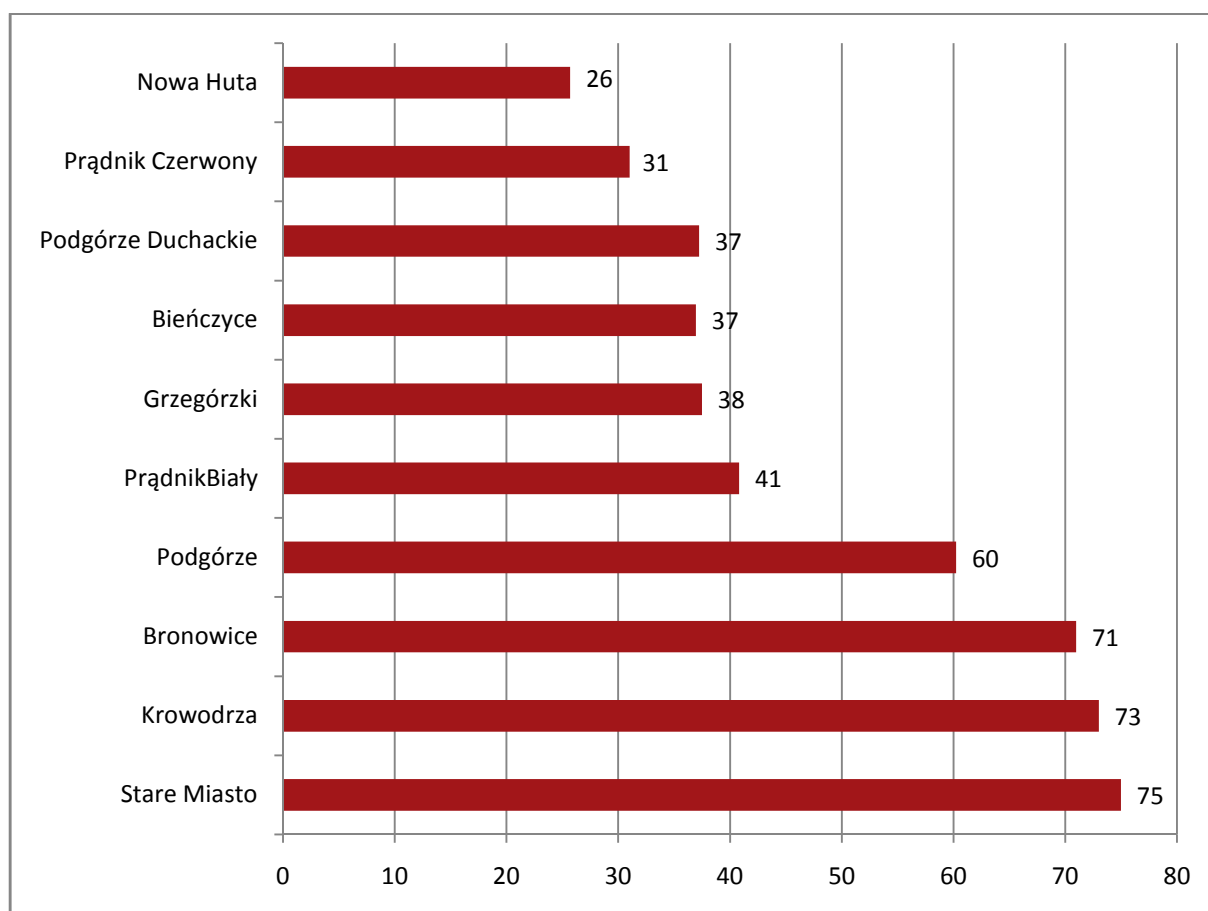
Jedną z podstawowych potrzeb są codzienne zakupy. Mieszkańcy Krakowa nie zgłaszają tutaj jednak poważniejszych problemów. W każdej z dzielnic niemal wszyscy respondenci (powyżej 95%) uważali, że zakup potrzebnych (codziennych) artykułów w ich dzielnicy nie stanowi kłopotu.

Połączenie komunikacyjne w każdej z dzielnic także jest uważane za dogodne (mieszkańcy większości dzielnic w ponad 90% odpowiadają twierdząco). Najmniej osób zadowolonych z połączenia komunikacyjnego jest na Prądniku Czerwonym i Białym, ale i tak ciągle przeważają oceny pozytywne – 86% respondentów opisuje komunikację w swojej dzielnicy jako dobrą.

Na wykresie poniżej przedstawiono jaki odsetek badanych uważa, że w ich dzielnicy dogodne warunki do spędzania czasu wolnego. Pod tym względem zdecydowanie wyróżnia się Stare Miasto – centrum kulturalne i historyczne Krakowa oraz Podgórze, obecnie zyskujące na popularności. Ciekawe jest

natomiast, że aż 70% ankietowanych z Krowodrzy i Bronowic pozytywnie ocenia możliwość spędzania wolnego czasu w swojej dzielnicy. Wyniki te pokrywają się z wcześniej opisanym pozytywnym obrazem tych regionów, jako miejsc atrakcyjnych i przyjaznych dla mieszkańców.

W niekorzystnym świetle przedstawione są: Nowa Huta oraz Prądnik Czerwony – większość respondentów z tych dzielnic nie widzi w nich miejsc odpowiednich dla siebie do spędzania wolnego czasu. Mniej więcej na podobnym poziomie oceniane są pozostałe regiony Krakowa – w oczach swoich mieszkańców nie są atrakcyjnymi miejscami do spędzania czasu wolnego od pracy.

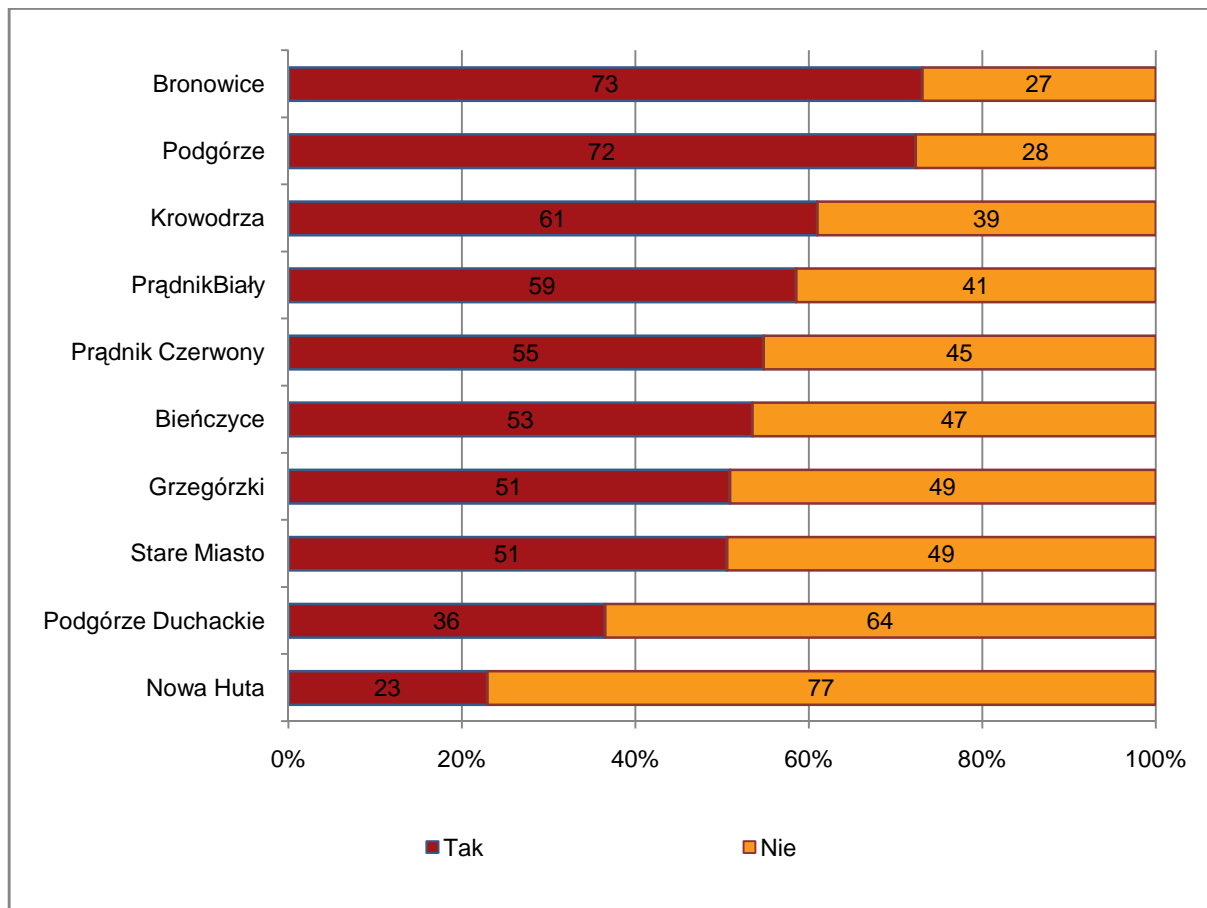
Rysunek 26. Czy w dzielnicy są miejsca, gdzie można spędzić czas wolny? - odpowiedzi „tak” (%)

Policja

Na poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania składa się także ocena służb odpowiedzialnych za pilnowanie porządku i przestrzeganie prawa – przede wszystkim policji. Aby sprawdzić, jak w oczach mieszkańców funkcjonariusze policji wywiązują się ze swoich obowiązków, zadano respondentom pytanie: czy można liczyć na wsparcie policji, gdy zajdzie potrzeba. Uzyskane odpowiedzi wykazują pewne różnice między dzielnicami. Na pomoc funkcjonariuszy policji w razie potrzeby może liczyć większość respondentów, jednak najbardziej pozytywną ocenę wystawiają tutaj mieszkańcy Podgórza Duchackiego, Krowodrzy, Prądnika Białego i Podgórza. W Bieńczycach ponad połowa badanych nie czuje wsparcia w policji, natomiast w dzielnicach takich jak: Nowa Huta i Grzegórzki co trzeci mieszkaniec jest zdania, że nie uzyska pomocy od policji, gdy będzie jej oczekiwać.

Rada Dzielnicy

Ocena pracy Rady Dzielnicy nie jest jednomyślna. W odniesieniu do całego Krakowa 47% respondentów uważa, że ten organ dba, by w dzielnicy żyło się dobrze, natomiast 46% jest przeciwnego zdania; pozostali nie mają w tej kwestii sprecyzowanych poglądów⁶.

Rysunek 27. Czy rada dzielnicy dba o to, by w dzielnicy żyło się dobrze? charakterystyka 10 (z 18) krakowskich dzielnic

Blisko trzy czwarte ankietowanych z Bronowic i Podgórza wystawia Radzie Dzielnicy pozytywną ocenę działań na rzecz poprawy warunków życia wśród jej mieszkańców. Najgorzej starania swoich radnych oceniają mieszkańcy Nowej Huty i Podgórza Duchackiego – odpowiednio 77% i 63% osób twierdziło, że Rada nie dba, by w ich dzielnicy żyło się dobrze.

Stosunki międzyludzkie⁷

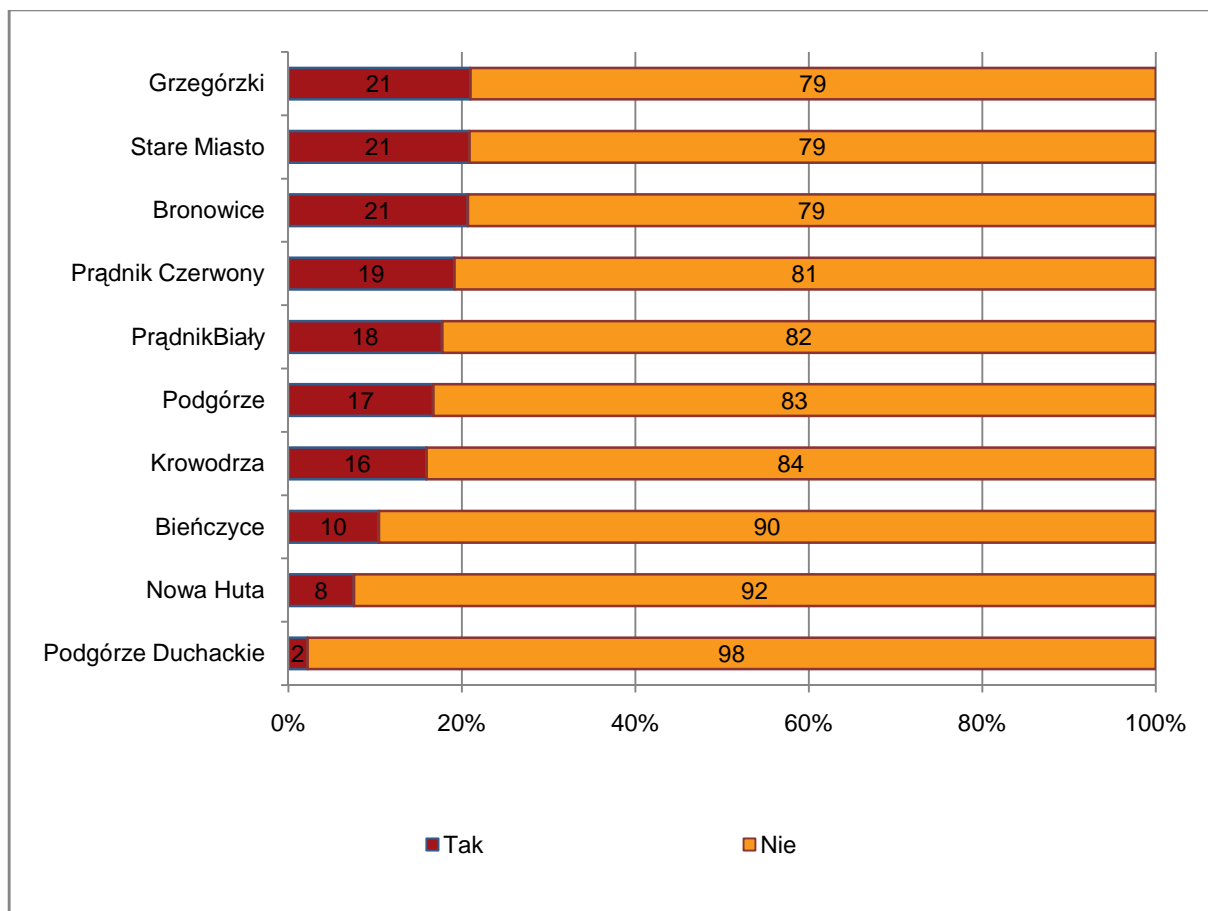
Ważnym aspektem, który może wpływać na to jak ludzie czują się w swojej dzielnicy oraz w jaki sposób ją oceniają, są stosunki międzyludzkie.

⁶ Kategoria „trudno powiedzieć” nie została uwzględniona w dalszej części analizy, ze względu na małą liczebność.

⁷ 14 respondentów zostało wyłączonych z analizy, ze względu na to, że nie mają sąsiadów. Pominięto także odpowiedzi „trudno powiedzieć” ze względu na ich małą liczebność.

Zdecydowana większość respondentów uważa, że w ich miejscu zamieszkania ludzie są przyjaźni. W każdym dzielnicy około 90% badanych wypowiada się w ten sposób. Większych różnic nie ma gdy weźmiemy pod uwagę 10 dzielnic. Wahania między nimi są nieznaczne – zaledwie kilkuprocentowe. Wydaje się, że powinno mieć to przełożenie na utrzymywanie dobrych stosunków z innymi mieszkańcami, a także sąsiadami.

Częściowo potwierdza się to przypuszczenie. Mieszkańcy Krakowa deklarują, że na ogół utrzymują kontakty ze swoimi sąsiadami. Zdecydowanie na plus wyróżniają się tu mieszkańcy Podgórze Duchackiego, Nowej Huty i Bieńczyca, gdzie ponad 90% osób wypowiada się w taki sposób.

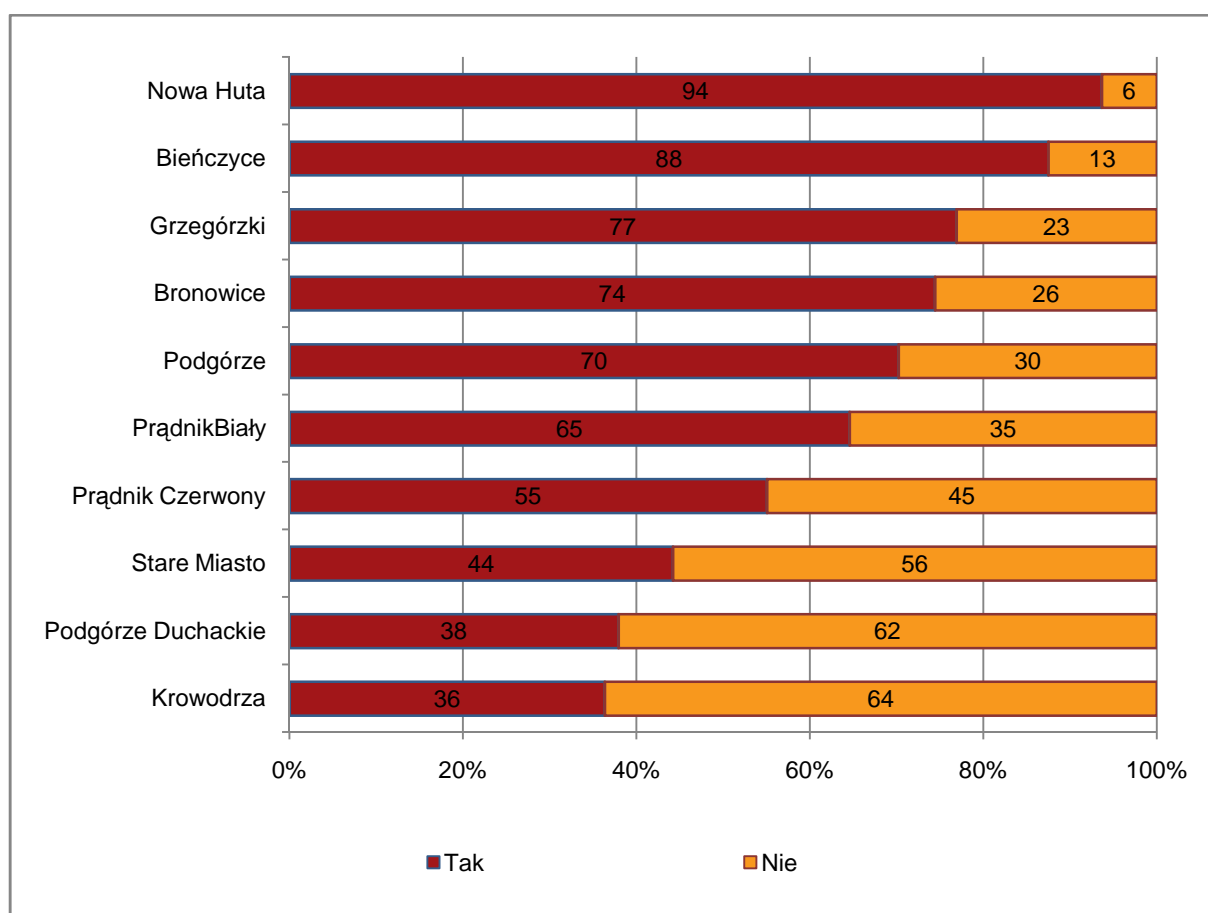

Rysunek 28. Nie utrzymuję żadnych kontaktów z sąsiadami – charakterystyka dzielnic

Z kolei co piąty mieszkaniec Grzegórzek, Starego Miasta i Bronowic nie utrzymuje żadnych kontaktów z sąsiadami. Należy jednak zauważyć, iż są to przede wszystkim osoby, które swoje stosunki z sąsiadami określają jako poprawne, ale niezbyt częste (co zaobserwować można na kolejnym wykresie).

Wśród osób, które twierdzą, że utrzymują kontakty sąsiedzkie⁸ zdecydowana większość uważa, że są one pozytywne. Najwięcej osób określa swoje stosunki z sąsiadami jako przyjazne (na Podgórzu 96%, natomiast najmniej w Starym Mieście 72% oraz w Nowej Hucie 77%), co i tak stanowi dobry rezultat.

Kontakty między osobami mieszkającymi niedaleko bardzo często są poprawne, jednak niezbyt zażyłe. W większości dzielnic ponad połowa mieszkańców ocenia, że ich stosunki z sąsiadami są właściwe, ale poza tym nie mają ze sobą za dużo do czynienia. Najwięcej tego typu odpowiedzi pojawia się w Nowej Hucie i Grzegórkach – ponad 90%. Tylko w trzech dzielnicach: Krowodrzy, Podgórzu Duchackim i Starym Mieście przeważają osoby, które nie zgodziły się z przytaczanym stwierdzeniem. Nie można wśród nich jednak wyodrębnić żadnych wyraźnych grup.

Rysunek 29. Moje stosunki z sąsiadami są ogólnie poprawne, ale nie mamy ze sobą zbyt wiele do czynienia – charakterystyka krakowskich dzielnic

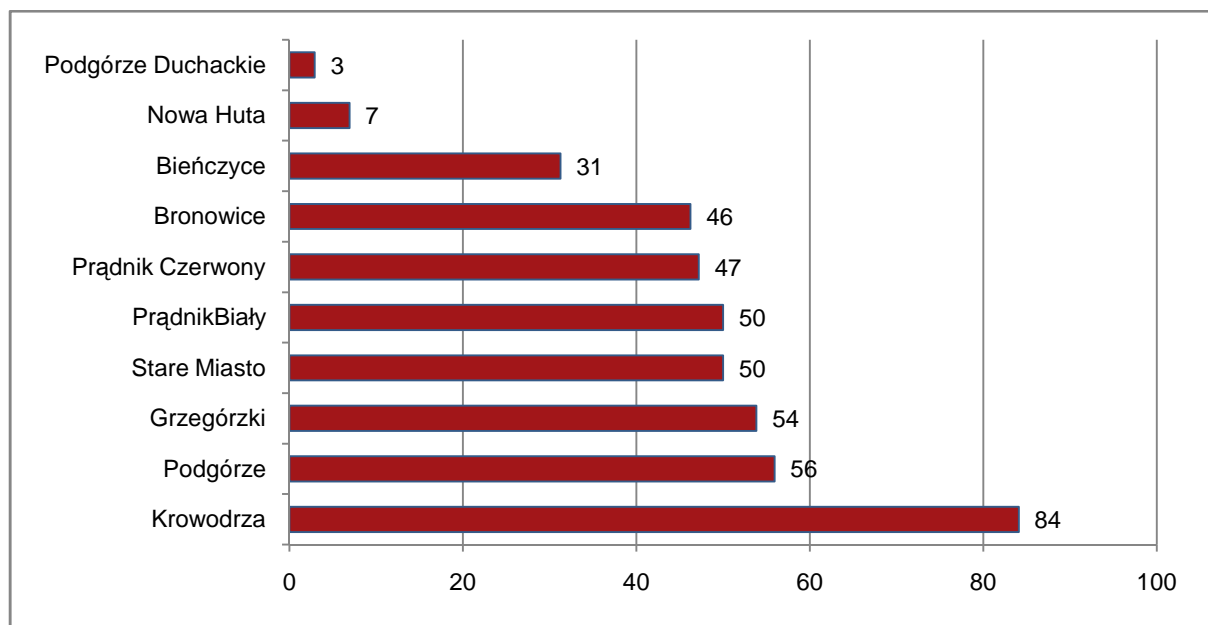
Choć, jak wynika z poprzednich analiz, stosunki z sąsiadami są w większości poprawne, a często nawet przyjazne, nie przekłada się to na częstotliwość kontaktów. Spotkania sąsiedzkie są zjawiskiem rzadkim. Przede wszystkim wyróżnia się pod tym kątem Nowa Huta, gdzie blisko 90% badanych utrzymuje, że nie spotyka się regularnie ze swoimi sąsiadami. Takie same deklaracje podaje ponad dwie trzecie mieszkańców pozostałych dzielnic krakowskich. Bardziej pozytywnie przedstawia się tu

⁸ Odpowiedzi analizowane dla respondentów, którzy deklarowali utrzymywanie kontaktów z sąsiadami, N=848.

tylko Podgórze – blisko połowa respondentów z tej dzielnicy spotyka się regularnie ze swoimi sąsiadami.

W tym kontekście ciekawie przedstawia się rozkład odpowiedzi na pytanie o oczekiwania względem pomocy sąsiedzkiej. Mimo, że kontrakty między sąsiadami nie są ani częste ani zanadto zażyłe, choć pozytywne, zdaniem respondentów uzyskanie pomocy od sąsiadów nie stanowiłoby większego problemu – w każdej dzielnicy ponad 70% ankietowanych uważało, że może liczyć na pomoc innych mieszkańców.

Ostatnie twierdzenie dotyczące stosunków międzyludzkich na poziomie społeczności lokalnej miało zbadać możliwość współpracy z sąsiadami i jednocześnie aktywność obywatelską mieszkańców. W większości dzielnic w przybliżeniu tyle samo respondentów wypowiedziało się mogą sobie wyobrazić, że wspólnie z sąsiadami działają, aby poprawić wygląd otoczenie. Wyraźnie odstawały tutaj 4 dzielnice: Krowodrza, Podgórze Duchackie, Nowa Huta i Bieńczyce. Na Krowodrzy ośmiu na dziesięciu ankietowanych uważało, że możliwa jest współpraca z sąsiadami na rzecz dobra wspólnego. Z kolei pozostałe wymienione dzielnice charakteryzowały się bardzo niską, deklarowaną zaledwie przez kilka procent respondentów, chęcią do współpracy w ramach aktywności obywatelskiej, na rzecz społeczności lokalnej.

Rysunek 30. Mogę sobie wyobrazić, że z sąsiadami robimy coś, aby nasze otoczenie było ładniejsze – procent respondentów zgadzających się ze stwierdzeniem

Na postrzeganie możliwości współpracy silnie wpływa wykształcenie badanych. Osoby z wykształceniem wyższym częściej niż te, które ukończyły szkołę podstawową bądź zawodową, widziały możliwość współpracy z sąsiadami przy realizacji wspólnych interesów. W tej pierwszej grupie ponad połowa zgadzała się ze stwierdzeniem, natomiast w drugiej co czwarty respondent.

Czynnikiem, który w istotny sposób wpływa na jakość i częstotliwość stosunków z sąsiadami jest czas zamieszkiwania w danej dzielnicy. Wśród osób które w przeciągu ostatniego roku zmieniły miejsce

zamieszkania blisko połowa nie ma kontaktów z nowymi sąsiadami, natomiast wśród respondentów, którzy ponad 20 lat spędzili w dzielnicy odsetek ten spada do 7%.

	1 rok	od 2 do 5 lat	od 6 do 20 lat	powyżej 21 lat
Tak	46	26	13	7
Nie	54	74	87	93
Ogółem	100%	100%	100%	100%

Tabela 2. Nie utrzymuję żadnych kontaktów z sąsiadami

Można zauważyć także ogólną prawidłowość, że im dłuższy czas osoby mieszkają w jakimś miejscu, tym ich kontakty z pozostałymi mieszkańcami są bardziej intensywne. Wśród osób, które dłużej niż 6 lat mieszkają w swojej dzielnicy ponad 80% utrzymuje przyjazne stosunki z sąsiadami. Natomiast wśród osób, które niedawno (w ciągu ostatniego roku) wprowadziły się ten odsetek wynosi odpowiednio 56%.

	Ile lat mieszka w dzielnicy?			
	1 rok	od 2 do 5 lat	od 6 do 20 lat	powyżej 21 lat
Tak	59	66	82	89
Nie	41	34	18	11
Ogółem	100%	100%	100%	100%

Tabela 3. Utrzymuję przyjazne stosunki z sąsiadami – podział wg czasu zamieszkania w dzielnicy

Regularność spotkań z sąsiadami, choć wzrasta wraz z czasem spędzonym w dzielnicy, mimo wszystko pozostaje na niskim poziomie. Tylko 11% nowych mieszkańców systematycznie kontaktuje się z sąsiadami, natomiast wśród respondentów mieszkających w swoich dzielnicach ponad 21 lat, więcej niż jedna czwarta.

Wnioski

- Mieszkańcy są zadowoleni z zamieszkiwania w swoich dzielnicach (w każdym przypadku twierdzi tak ponad 90% ankietowanych). To poczucie zadowolenia jest wyższe wśród osób oceniających swoją dzielnicę jako bezpieczną, niż wśród tych, którzy mówią o swojej dzielnicy jako niebezpiecznej.
- Dzielnice na ogół zaspakajają codzienne potrzeby mieszkańców – zdecydowana większość (około 90% respondentów) jest zadowolona z możliwości robienia zakupów czy komunikacji miejskiej.
Problemem wielu dzielnic jest brak możliwości spędzania czasu wolnego – taki problem zgłasza po trzech z czterech mieszkańców Nowej Huty i Prądnika Czerwonego. Z kolei w Starym Mieście, na Bronowicach i Krowodrzy trzy czwarte mieszkańców uważa, że są to atrakcyjne miejsca do spędzania czasu wolnego od pracy.
- Ocena działalności Rady Dzielnic jest silnie zróżnicowana między dzielnicami – najlepiej działalność swoich lokalnych przedstawicieli oceniają mieszkańcy Bronowic i Podgórze (ponad 70%), najgorzej – mieszkający na Podgórzu Duchackim i w Nowej Hucie (36% i 23%).

- Kontakty sąsiedzkie w dzielnicach są na ogół przyjacielskie i poprawne, choć niezbyt zażyłe (brak regularnych spotkań). Jednak średnio ponad trzy czwarte badanych uważa, że może liczyć na pomoc sąsiadką.
- Wśród mieszkańców Podgórza Duchackiego i Nowej Huty dużo mniej osób niż w innych dzielnicach widzi możliwości współpracy z sąsiadami dla dobra wspólnego – zaledwie 3 i 7%, podczas gdy w pozostałych blisko połowa.
- Im dłużej osoby zamieszkują w swojej dzielnicy, tym bardziej zaangażowane są w życie sąsiedzkie (częściej utrzymują kontakty z sąsiadami, spotykają się regularnie), ale także więcej osób ocenia kontakty sąsiedzkie pozytywnie.
- Bieńczyce w oczach swoich mieszkańców to dzielnica dość niebezpieczna (33% wskazań) i niespokojna. Większość osób uważa ją za miejsce nieprzyjazne.
- Podgórze Duchackie wyróżnia się na tle innych dzielnic pod względem atrakcyjności i czystości, przy czym jest także oceniane jako nieprzyjazne i nie zaspakajające potrzeb mieszkańców związanych ze spędzaniem czasu wolnego.

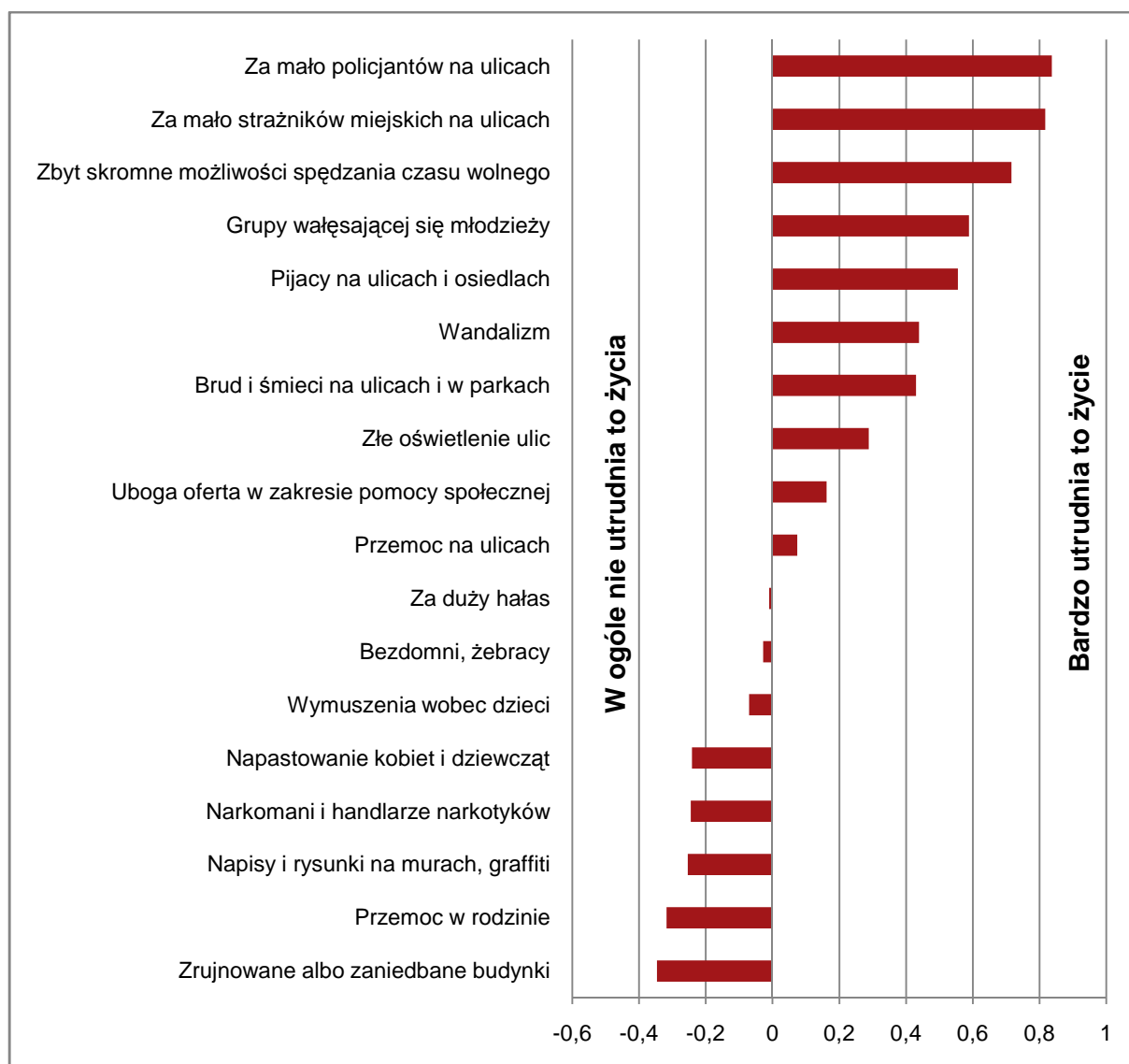
Część trzecia: Bezpieczeństwo w dzielnicy, w której mieszka respondent

W poniższych analizach pod lupę wzięto dziesięć dzielnic Krakowa, w których przebadano największą liczbę osób⁹. Niestety nie można wysnuć żadnych ogólnych wniosków na temat dzielnic, w których przebadano niewiele osób. Dla każdego z analizowanych poniżej zagadnień, przedstawiono również dane zintegrowane dla całego Krakowa, tak by pokazać ogólne tendencje panujące w mieście.

Problemy utrudniające życie w dzielnicach

Badanym zaprezentowana została lista problemów do oceny pod względem tego, w jakim stopniu utrudniają one życie w dzielnicy zamieszkania respondentów. Lista zaprezentowanych w kwestionariuszu problemów i rozkład odpowiedzi dla całego Krakowa, bez podziału na poszczególne dzielnice, znajduje się na poniższym wykresie.

⁹ Patrz: część dotycząca opisu próby badawczej.

Rysunek 31. Ocena problemów utrudniających życie w całym mieście

Wykres posortowany został według ważności problemów. Biorąc pod uwagę dane z całego Krakowa, najbardziej utrudniające życie problemy to mała ilość strażników miejskich i policjantów patrolujących ulice, oraz skromne możliwości spędzania wolnego czasu. Za najmniej znaczące problemy uważają ankietowani narkomanów i handlarzy narkotyków oraz zrujnowane i zaniedbane budynki.

Ocena ważności poszczególnych problemów została też dokonana dla poszczególnych dzielnic. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli. Dla zwiększenia czytelności tabeli zaznaczono na czerwono problemy najbardziej palące w poszczególnych dzielnicach.

	Stare Miasto	Grzegórzki	Prądnik Czerwony	Prądnik Biały	Krowodrza	Bronowice	Podgórze Duchackie	Podgórze	Bieńczyce	Nowa Huta
Złe oświetlenie ulic	0,47	-0,33	-0,47	-0,26	-0,77	-0,57	1,41	0,06	-0,29	1,23
Zrujnowane albo zaniedbane budynki	0,61	-0,38	-0,69	-0,65	-1,05	-0,77	0,44	-0,52	-1,15	-0,47
Napisy i rysunki na murach, graffiti	0,47	-0,42	-0,65	-0,35	-1,02	-0,24	-0,16	-0,18	-0,04	-0,44
Grupy waleśającej się młodzieży	0,82	0,64	0,24	0,26	-0,32	0,05	0,52	0,27	0,69	1,47
Brud i śmieci na ulicach i w parkach	0,98	0,7	0,6	0,53	0,75	0,13	0,38	0,03	0,15	0,22
Bezdomni, żebracy	0,61	-0,06	-0,4	-0,13	-0,16	-0,28	-0,23	-0,1	-0,4	0,3
Napastowanie kobiet i dziewcząt	0,1	-0,39	-0,53	-0,23	-1,47	-0,45	-0,56	-0,47	-0,11	0,49
Pijacy na ulicach i osiedlach	0,94	0,56	0,29	0,16	0,32	0,06	0,87	0,19	0,56	0,94
Za mało policjantów na ulicach	1	0,66	0,83	0,4	0,18	0,57	0,55	0,7	0,98	1,55
Za mało strażników miejskich na ulicach	1,07	0,47	0,64	0,39	0,05	0,39	0,94	0,64	0,85	1,57
Zbyt skromne możliwości spędzania czasu wolnego (brak obiektów sportowych, klubów dla młodzieży i osób starszych)	0,15	0,54	1,06	0,56	0,02	0,17	0,86	0,77	0,82	1,3
Przemoc w rodzinie	-0,52	-0,79	-1	-0,6	-0,65	-0,56	-0,41	-0,62	-0,23	0,52
Za duży hałas	0,41	0,69	-0,77	-0,3	0,07	0,01	-0,65	-0,09	-0,13	0,43
Wandalizm	0,73	0,63	0,09	0,38	0,64	0,2	-0,41	0,25	0,75	1,06
Przemoc na ulicach	0,49	0,02	-0,39	0,02	-0,7	-0,36	-0,6	-0,01	0,51	0,95
Wymuszenia wobec dzieci	-0,02	-0,13	-0,5	-0,19	-1,2	-0,37	-0,76	-0,17	0,22	0,89
Uboga oferta w zakresie pomocy społecznej	0,8	-0,42	-0,43	-0,11	-0,69	0,4	-0,83	-0,12	0,9	0,95
Narkomani i handlarze narkotyków	0,54	-0,86	-0,51	-0,11	-1,13	-0,73	-1,03	-0,58	0,5	0,78
Suma wskaźników	9,65	1,13	-2,59	-0,23	-7,13	-2,35	0,33	0,05	4,58	13,7

Tabela 4. Ocena problemów utrudniających życie w dzielnicach

Jak czytać tabele?

W tabelach (podobnie jak na wcześniejszych wykresach) przedstawiono średnią dla wszystkich odpowiedzi, wyliczoną dla skali pięciopunktowej znormalizowanej (punkt środkowy to 0). Im wyższa wartość, tym wyższa oceniane przez respondentów siła występowania danego zjawiska lub prawdopodobieństwo jego występowania.

W tabelach zaznaczono na czerwono komórki, z największą wartością średniej, tak by ułatwić rozpoznanie najważniejszych problemów dla poszczególnych dzielnic.

Powyższa tabela pokazuje, że różne problemy odgrywają w różnych dzielnicach pierwszoplanową rolę. Różne są też poziomy, w jakich problemy te utrudniają życie mieszkańców. Niewystarczająca ilość policjantów i strażników miejskich to problemy dominujące w 6 z 10 analizowanych dzielnic. Mieszkańcy Prądnika Białego i Krowodrzy narzekają przede wszystkim na brud na ulicach. Mieszkańcom Podgórza przeszkadza przede wszystkim kiepskie oświetlenie, a mieszkańcom Grzegórzek hałas.

Sumaryczny wskaźnik (ostatni wiersz tabeli) pokazuje, że dzielnicą, w której wymienione problemy oceniane są jako najbardziej utrudniające życie jest Nowa Huta. Tuż za nią znajduje się Stare Miasto, którego mieszkańcy również uważają sporo z wymienionych problemów za istotne. Po drugiej stronie barykady jest zdecydowanie Krowodrza – wiele z wymienionych problemów jest uznawanych przez mieszkańców tej dzielnicy za zupełnie nie utrudniające życia.

Miejsca uznawane za szczególnie niebezpieczne w dzielnicach

Ankietowani pytani byli czy w ich dzielnicy występują miejsca, które można by uznać za szczególnie niebezpieczne. Rozkład odpowiedzi dla całego Krakowa przedstawia poniższa tabela:

	Częstość	Procent
Nie ma takich miejsc	400	40,2
Wszędzie jest niebezpiecznie	336	33,8
Są takie miejsca	259	26

Tabela 5. Miejsca szczególnie niebezpieczne w dzielnicach

Aż 74% badanych nie było w stanie zidentyfikować takich miejsc, uważając, że nie ma takich miejsc w ich dzielnicy (ponad 40% próby) lub twierdząc, że wszędzie jest niebezpiecznie (blisko 34%). Tylko 259 osób uznało, że są w stanie podać takie miejsca, co stanowi 26% próby. Osoby te były proszone o podanie przykładów takich miejsc.

Największe liczby wskazań uzyskały takie odpowiedzi, jak (w nawiasach podano liczbę wskazań):

- parki, skwery, laski (46),
- wewnątrz osiedla / wewnątrz osiedla po zmroku (29),

- nieoświetlone tereny / ciemne uliczki / ciemne zaułki (28),
- sklepy monopolowe / nocne (22),
- okolice sklepów (17),
- pętla autobusowa / tramwajowa (11),
- okolice stadionów w czasie meczów / gdy wracają kibice po meczach (10).

Niestety mała ilość osób twierdzących, że w dzielnicach ich zamieszkania występują miejsca szczególnie niebezpieczne, nie pozwala na przedstawienie takich miejsc w podziale na poszczególne dzielnice.

Sposoby łagodzenia problemów

Mieszkańcy Krakowa proszeni byli o ocenę różnych sposobów łagodzenia problemów. W badaniu przedstawione zostało im kilkanaście różnych działań, które mogą prowadzić do zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa, z prośbą o ocenę skuteczności każdego z tych działań. Wyniki dla całego Krakowa przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 32. Skuteczność sposobów łagodzenia problemów w całym mieście

Jak widzimy na wykresie, prawie wszystkie zaproponowane sposoby spotkały się z większą lub mniejszą akceptacją badanych. Niechlubnym wyjątkiem jest pomysł organizowania patroli obywatelskich, co świadczy o tym, że mieszkańcy wolą zlecać rozwiązywanie problemów utrudniających życie raczej podmiotom czy instytucjom zewnętrznym, niż brać sprawy we własne ręce.

Poza wyróżnionymi w kwestionariuszu sposobami łagodzenia problemów, badani mogli również podawać własne sposoby. Najczęściej proponowane przez nich pomysły to: współpraca obywateli z policją i strażą miejską, odpowiednie wychowanie/uświadamianie najmłodszych oraz nieuchronność kary. Wskazań tych było jednak na tyle mało, że niemożliwa jest ocena stopnia ich skuteczności, jak w przypadku sposobów zaprezentowanych na wykresie.

	Stare Miasto	Grzegórzki	Prądnik Czerwony	Prądnik Biały	Krowodrza	Bronowice	Podgórze Duchackie	Podgórze	Bieńczyce	Nowa Huta
Lepsze oświetlenie ulic	1,36	0,48	0,93	0,7	0,58	0,59	1,63	0,66	1,46	1,59
Monitoring miejsc publicznych przy pomocy kamer telewizyjnych	1,56	1,02	0,85	0,94	1,58	0,54	1,72	0,75	1,6	1,49
Współpraca obywateli z policją	1,06	0,17	0,59	1,01	1,15	0,68	1,04	0,62	1,2	1,18
Większa czystość na ulicach i placach	1,31	0,52	1,01	0,96	1,14	0,54	0,74	0,52	0,74	0,37
Zatrudnienie prywatnej firmy do pilnowania dzielnicy	0,65	0,17	0	-0,4	0,9	-0,22	0,62	0,23	-0,34	-0,08
Zorganizowanie patroli obywatelskich	-0,67	-0,76	-0,54	-0,45	-0,53	-0,79	0,43	-0,39	-0,91	-0,12
Zapewnienie młodzieży możliwości spędzania wolnego czasu	1,19	0,89	1,49	1,38	1,44	1,4	0,74	1,22	1,7	1,5
Praca mieszkańców na rzecz dzielnicy	-0,04	-0,27	0,17	0,32	0,33	0,29	0,55	-0,03	-0,28	0,66
Programy poprawy bezpieczeństwa realizowane przez Urząd Miasta	0,93	0,33	0,86	0,52	0,54	0,9	0,49	0,28	1,06	1,24
Zapobieganie przemocy w szkołach	1,3	0,76	0,97	1,1	1,29	1,24	0,67	0,98	1,41	1,54
Zwiększanie pomocy dla najuboższych	1,28	0,1	0,63	0,93	0,43	1,07	0,59	0,45	1,32	1,1
Surowsze kary dla przestępców popełniających przestępstwa z użyciem przemocy	1,39	1,35	1,63	1,43	1,66	1,28	1,23	1,31	1,75	1,81
Zwiększenie liczby patroli policyjnych	1,48	1,27	1,48	1,35	1,5	1,17	1,31	1,26	1,58	1,79
Zwiększenie liczby patroli straży miejskiej	1,46	0,78	1,25	1,22	1,17	0,83	1,22	1,21	1,46	1,8
Aktywniejsza praca samorządu dzielnicy	1,24	0,04	0,99	1,03	1,24	0,77	0,69	0,95	1,24	1,43

Tabela 6. Skuteczność sposobów łagodzenia problemów w dzielnicach

Mieszkańcy Starego Miasta największą skuteczność w rozwiązywaniu ich problemów są skłoni przypisywać monitoringowi miejsc publicznych za pomocą kamer. Zwiększenie liczby patroli jest dla nich prawie równie ważne. Z kolei dla mieszkańców Grzegórzek, Prądnika Czerwonego, Prądnika Białego, Krowodrzy, Podgórze, Bieńczyce oraz Nowej Huty najważniejsze są surowsze kary dla przestępców, co odzwierciedla ogólne tendencje panujące w mieście. Mieszkańcy Bronowic chcieli by

przede wszystkim większych możliwości spędzania wolnego czasu dla młodzieży, a mieszkańcy Podgórza Duchackiego chcą monitoringu miejsc publicznych i lepszego oświetlenia ulic.

Ocena prawdopodobieństwa zostania ofiarą przestępstwa

Ocena prawdopodobieństwa, że w najbliższym czasie ankietowany mógłby w swojej okolicy stać się ofiarą wyróżnionych przestępstw (dane dla całego Krakowa).

Rysunek 33. Prawdopodobieństwo zostania ofiarą przestępstwa w całym mieście

Za średnio prawdopodobne zostały uznane możliwości zostania ofiarą kradzieży bez użycia przemocy oraz wulgarnego zaczepienia. Raczej nieprawdopodobne jest według mieszkańców zostanie ofiarą ataku seksualnego lub napastowania (warto zaznaczyć, że pytanie o ten typ ataku zostało skierowane tylko do kobiet).

Wyniki oceny prawdopodobieństw wystąpienia wyróżnionych zdarzeń dla poszczególnych dzielnic przedstawiono w poniższej tabeli:

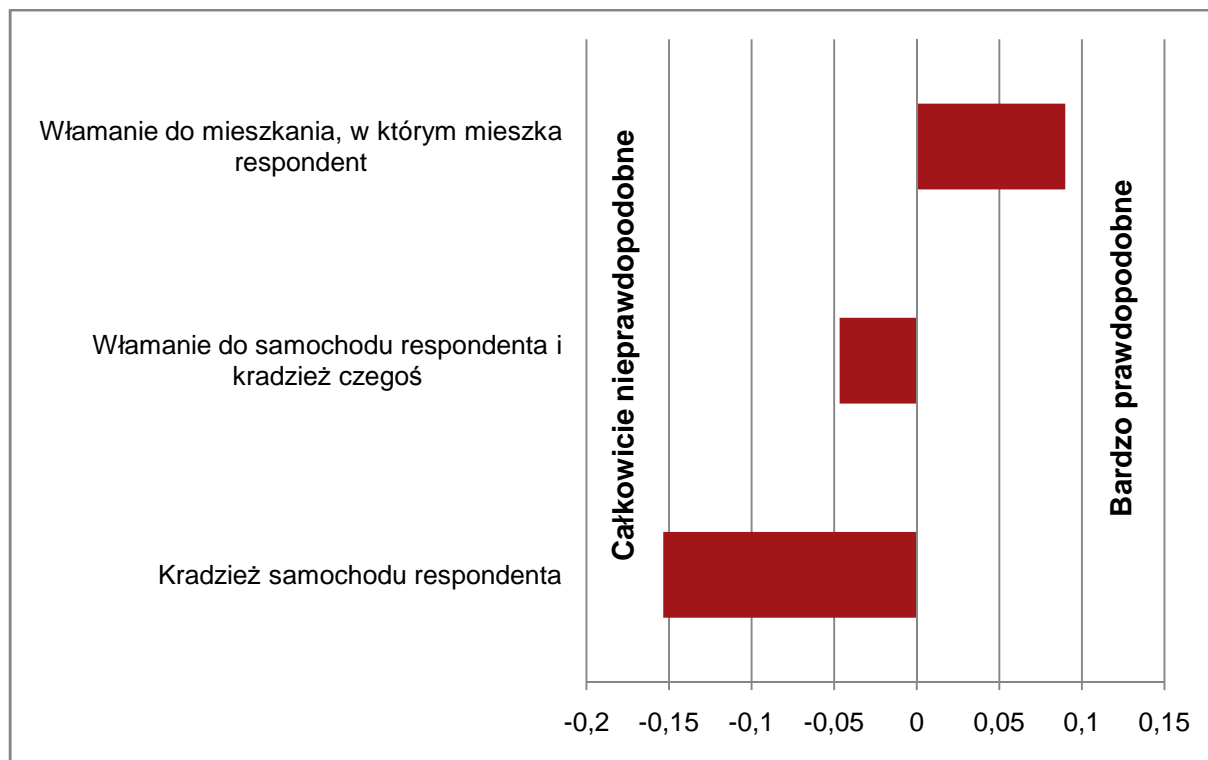
	Stare Miasto	Grzegórzki	Prądnik Czerwony	Prądnik Biały	Krowodrza	Bronowice	Podgórze Duchackie	Podgórze	Bieńczyce	Nowa Huta
Wulgarnie zaczepiony(a)	0,01	0,66	0,22	0,4	-0,52	-0,08	0,77	0,39	0,46	0,04
Pobity(a) i poraniony(a)	-0,61	0,33	0,13	-0,27	-1,32	-0,54	0,34	-0,07	0	-0,14
Okradziony(a) bez użycia przemocy	0	0,48	0,33	0,18	-0,4	0,2	0,48	0,05	0,64	0
Napadnięty(a) i obrabowany(a)	-0,42	0,39	0,23	-0,05	-1,05	-0,3	0,35	-0,01	0,29	0,01
Seksualnie zaatakowana lub napastowana (pytanie skierowane tylko do kobiet)	-0,47	-0,21	-0,7	-0,6	-1,63	-0,77	-0,56	-0,47	-0,67	-0,36
Suma wskaźników	-1,49	1,65	0,21	-0,34	-4,92	-1,49	1,38	-0,11	0,72	-0,45

Tabela 7. Prawdopodobieństwo zostania ofiarą przestępstwa w dzielnicach

Mieszkańcy Podgórza Duchackiego i Grzegórzki wyrażają największe obawy, jeśli chodzi o zostanie ofiarą wulgarnego zaczepienia. Mieszkańcy Bieńczyce boją się najbardziej kradzieży. Najbezpieczniejszą z dzielnic okazuje się Krowodrza – tam poziom obaw jest najniższy. Z kolei największe obawy związane z możliwością zostania ofiarą przestępstwa wykazują mieszkańcy Grzegórzki i Podgórza Duchackiego (o czym świadczy wskaźnik sumaryczny).

Ocena prawdopodobieństwa włamania i kradzieży

Ocena prawdopodobieństwa, że w najbliższym czasie ktoś mógłby się włamać do mieszkania bądź samochodu badanych czy ukraść samochód, przedstawia się dla całego Krakowa następująco:

Rysunek 34. Prawdopodobieństwo włamania i kradzieży w całym mieście

Jak widzimy na wykresie, respondenci nie obawiają się wyróżnionych zagrożeń. Najbardziej prawdopodobne jest włamanie do mieszkania. Włamanie do samochodu i kradzież samochodu są oceniane jako raczej nieprawdopodobne.

Analogiczne dane, tym razem z podziałem na odpowiedzi w poszczególnych dzielnicach prezentują się następująco:

	Stare Miasto	Grzegórzki	Prądnik Czerwony	Prądnik Biały	Krowodrza	Bronowice	Podgórze Duchackie	Podgórze	Bieńczyce	Nowa Huta
Włamanie do mieszkania, w którym mieszka respondent	-0,44	0,31	0,47	0,12	-0,41	-0,09	0,47	0,2	0,36	-0,04
Włamanie do samochodu respondenta i kradzież czegoś	-0,39	-0,48	0,41	-0,08	-0,31	0,25	0,15	-0,05	0,1	-0,07
Kradzież samochodu respondenta	-0,6	-0,61	0,54	-0,1	-0,56	0,03	0,05	-0,18	0,06	-0,13
Suma wskaźników	-1,43	-0,78	1,42	-0,06	-1,28	0,19	0,67	-0,03	0,52	-0,24

Tabela 8. Prawdopodobieństwo włamania i kradzieży w dzielnicach

Za najbardziej niebezpieczną, pod względem wyróżnionych zagrożeń, dzielnicą okazuje się Prądnik Czerwony. Otrzymuje on najwyższe oceny prawdopodobieństwa wystąpienia każdego z wymienionych zdarzeń. Z kolei najbardziej bezpiecznymi dzielnicami okazują się Stare Miasto i Krowodrza.

Wnioski

- Najważniejsze problemy wpływające negatywnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa to: zbyt mała ilość policjantów i strażników miejskich na ulicach oraz zbyt skromne możliwości spędzania wolnego czasu.
- W różnych dzielnicach odmiennie jest oceniany poziom istotności tych problemów. W Prądniku Białym i Krowodrzy ponad te problemy przedkłada się brud na ulicach, w Podgórzu kiepskie oświetlenie, natomiast w Grzegórkach nadmierny hałas.
- Mieszkańcom Krakowa trudno jest zidentyfikować miejsca szczególnie niebezpieczne w pobliżu ich domów (74% nie jest w stanie tego jednoznacznie uczynić). Pytani o nie wymieniają najczęściej parki, wnętrza osiedli czy ciemne zaułki.
- Za najbardziej skuteczny sposób łagodzenia problemów związanych z bezpieczeństwem uznane zostały surowsze kary dla przestępców. Mieszkańcy Starego Miasta i Podgórza Duchackiego wymieniają jednak częściej monitoring miejsc publicznych przy użyciu kamer, natomiast mieszkańcy Bronowic chcieliby większych możliwości spędzania czasu wolnego dla młodzieży.
- Krakowianie wyrażają bardzo umiarkowane obawy związane z możliwością zostania ofiarą przestępstwa. Największe są one na Grzegórkach i Podgórzu Duchackim, a najmniejsze na Krowodrzy.
- Badani raczej nie boją się włamania do samochodu, czy jego kradzieży. Obawiają się za to trochę włamania do mieszkania. Najbardziej boją się tego mieszkańcy Prądnika Czerwonego i Podgórza Duchackiego.

Część czwarta: Strategie radzenia sobie z problemami

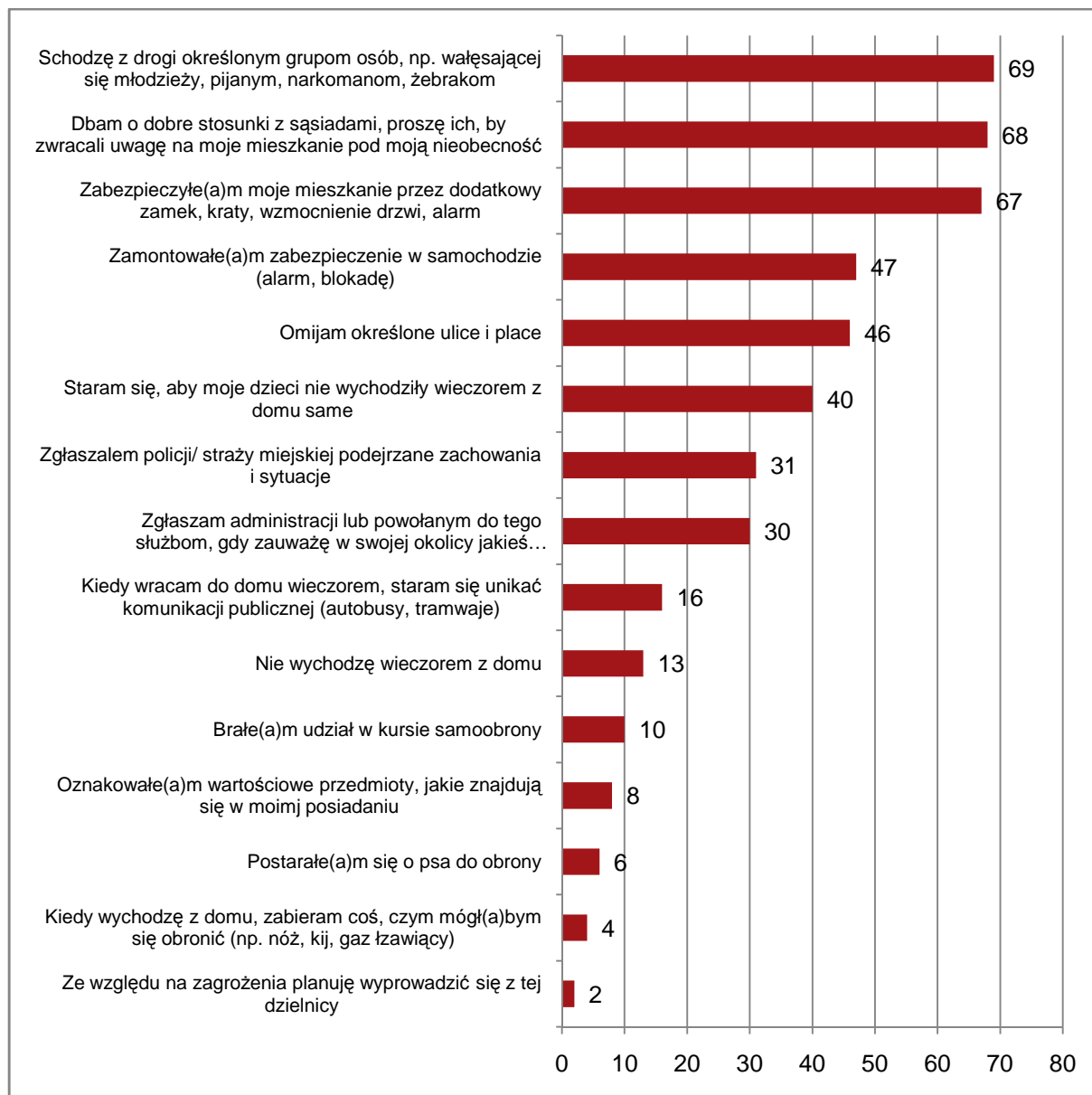
Działania podejmowane przez respondentów w celu ochrony przed przestępcami

Niniejsza część badania skupia się na analizie strategii jakie podejmują mieszkańcy Krakowa, w celu ochrony przed przestępcami. Respondentom przedstawiono listę zawierającą spis różnego rodzaju działań, a następnie poproszono ich o wskazanie których nich podejmują lub podejmowali się, oraz jakich działań chcieliby się podjąć. Lista zawierała piętnaście, różnego typu działań. Trzy z nich uzyskały po 70% wskazań twierdzących. Co oznacza, że najbardziej typowe działania prewencyjne dla mieszkańców Krakowa to:

- unikanie potencjalnie groźnych, podejrzanie zachowujących się osób (69% wskazań),
- zabezpieczanie mieszkań przez montowanie zamków, krat oraz wzmocnienie drzwi (68% wskazań),
- dbanie o dobre stosunki z sąsiadami, licząc na ich uwagę na sytuacje w mieszkaniu pod nieobecność mieszkańców (67% wskazań).

Prawie połowa osób przyznała, że stara się też lepiej zabezpieczyć posiadany samochód. Odpowiedź ta znalazła się na czwartym miejscu w hierarchii podejmowanych działań. Rozkład pozostałych odpowiedzi znajduje się na poniższym wykresie.

Respondenci raczej nie podejmują się bardzo radykalnych przedsięwzięć, jakim jest zakup psa w celu ochrony (6% wskazań), zabieranie ze sobą przedmiotów służących samoobronie, takich jak gaz łzawiący, kij (4% wskazań) czy ostatecznie zmiana miejsca zamieszkania ze względu na brak poczucia bezpieczeństwa (zaledwie 2% wskazań)

Rysunek 35. Działania podejmowane w celu ochrony przed przestępcami (w %)

Ciekawe obserwacje przyniosła analiza pytania dotyczącego tego jakich działań chcieliby się podjąć respondenci, żeby podnieść swoje poczucie bezpieczeństwa. Okazało się bowiem, że co ósmy badany chciałby wziąć udział w kursie samoobrony. Podobna ilość, bo aż 11% chciałoby zgłaszać policji oraz innym odpowiednim służbom, podejrzane zjawiska. Niestety przeprowadzone badanie nie daje odpowiedzi na zasadnicze pytanie, dlaczego aż tak wiele osób deklaruje jedynie chęć tego typu działań a nie podejmuje go. Zaledwie 3% respondentów zamierza oznakować wartościowe przedmioty jakie posiada. Tutaj również brak wyjaśnienia, dlaczego tak niewiele osób jest skłonnych podjąć takie działania, oraz dlaczego tego się nie podejmują.

Rysunek 36. Chciał(a)bym podjąć takie działania (odpowiedzi w procentach)

W analizie opinii istotne jest kontrolowanie wpływu cech jednostkowych respondentów. W przypadku tego badania, w którym poruszany jest problem indywidualnego poczucia bezpieczeństwa, kluczową kwestią jest generalne nastawienie respondentów do problemów życia codziennego. Próba kontroli tego wpływu została podjęta poprzez zadanie następującego pytania każdemu respondentowi: „W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem: Radzę sobie z większością trudności, jakie niesie z sobą życie codzienne?” Respondenci odpowiadając mieli wskazać punkt na kontynuum pomiędzy „zdecydowanie się zgadzam” a „zdecydowanie się nie zgadzam”. Okazało się, że niemal wszyscy na to pytanie odpowiedzieli twierdząco – aż 98% wskazań. Jedynie 2% uważa, że nie radzi sobie z trudnościami, jakie niesie ze sobą życie codzienne. Badana próba okazała się bardzo jednolita pod względem postrzegania wyzwań życia codziennego. Nie zanotowano żadnych różnic przy rozkładzie odpowiedzi, po włączeniu zmiennych kontrolnych takich jak płeć oraz wiek.

Zaufanie mieszkańców do instytucji publicznych

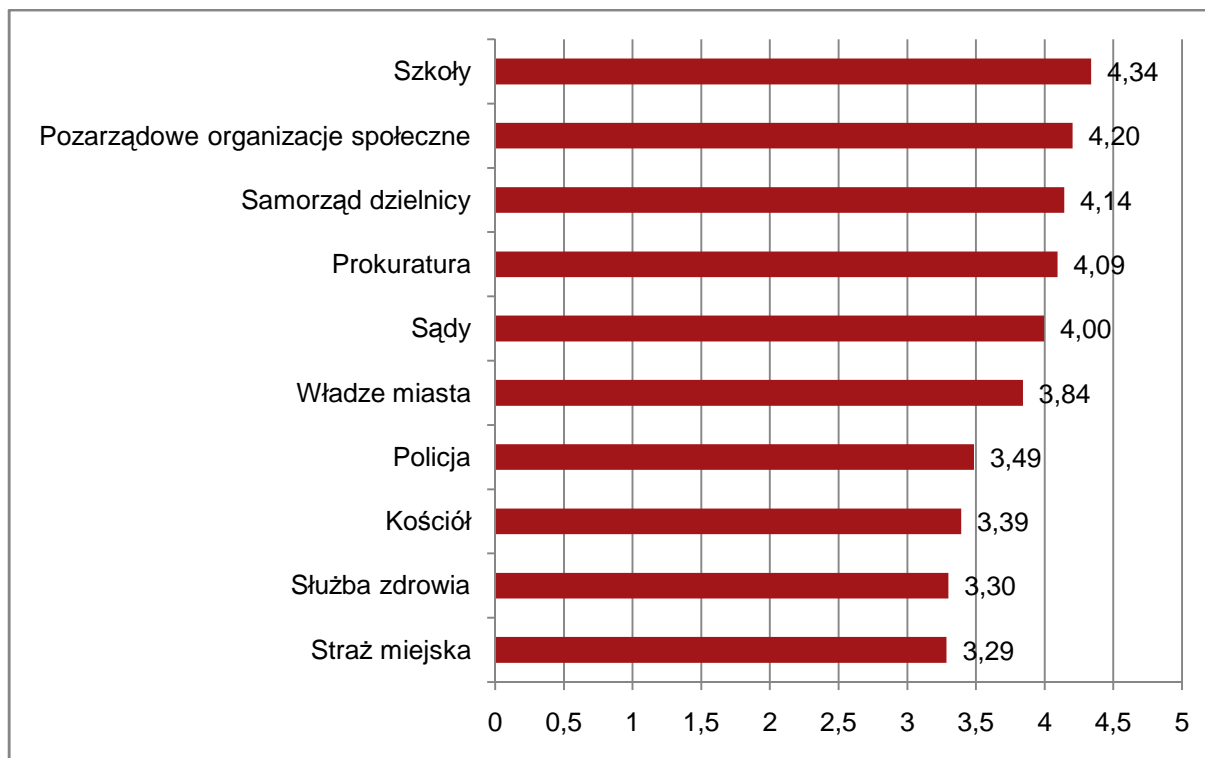
Na skuteczność wszelkich działań, podejmowanych przez instytucje publiczne, w bardzo dużym stopniu wpływa stopień poparcia jakiego udziela owym działaniom społeczeństwo. Poparcie to ma swoje korzenie w zaufaniu, jakie mieszkańcy mają do owych instytucji. Pojęcie zaufania jest w ostatnim czasie bardzo powszechne i słusznie wskazywane jako podstawowy wskaźnik rozwoju społeczeństw. Wskazuje się na wielorakie konsekwencje, w różnych dziedzinach życia społecznego,

jakie niesie ze sobą niski lub wysoki poziom zaufania. Przykładowo, naukowcy wskazują na ścisły związek pomiędzy wysokim poziomem zaufania społecznego a rozwojem ekonomicznym.

W przypadku analizowanego badania, pojęcie zaufania, również jest bardzo istotne. Wszelkie działania podejmowane przez instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo w Krakowie, powinny mieć społeczny mandat, aby były skuteczne. Ważne jest też zdiagnozowanie, w jakiej instytucji mieszkańcy pokładają największe zaufanie, a w jakich w ogóle.

Podobnie jak w poprzednich pytaniach respondenci zostali poproszeni o wskazanie na pięciostopniowej skali, czy darzą czy nie darzą zaufaniem poszczególne instytucje. Skrajne punkty wyrażały pełne zaufanie lub całkowity jego brak. Można było też wskazać odpowiedzi pośrednie, czyli umiarkowane darzenie zaufaniem, lub umiarkowany jego brak. Na wykresie przedstawiono średnie z zaznaczonych odpowiedzi.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że największym zaufaniem darzone są szkoły oraz pozarządowe organizacje społeczne. Na trzecim miejscu znajdują się samorządy dzielnic. Nie można jednoznacznie stwierdzić, czy tak wysoka ocena wynika z faktycznego, pozytywnego doświadczenia mieszkańców, czy jest po prostu przeciwwaga dla słabej oceny pozostałych instytucji, takich jak policja, kościół czy służba zdrowia. Naniżej ocenę wystawiono straży miejskiej – 3,29. Warto zaznaczyć, że badanie było przeprowadzone w 2007 roku, jeszcze przed rozpoczęciem intensywnej kampanii PR, jaką obecnie możemy obserwować w Krakowie. Niemal identycznie niską notę wystawiono służbie zdrowia. W tym przypadku, ta ocena nie jest zaskoczeniem, ze względu na nieustanne problemy tej instytucji, brak stabilnej sytuacji spowodowany ciągłym nie dofinansowaniem, zmianami politycznymi i brakiem pomysłu na reformę. Dziwi natomiast brak zaufania do kościoła – średnia wyniosła zaledwie 3,39. Większym zaufaniem respondenci darzą policję (3,49) oraz władze miasta (3,84).

Rysunek 37. Średnia z "poziom zaufania"

Wnioski

- Najpowszechniej stosowanymi przez mieszkańców Krakowa strategiami radzenia sobie z problemami są: unikanie potencjalnie groźnych, podejrzanie zachowujących się osób, zabezpieczanie mieszkań przez montowanie zamków, krat oraz wzmacnianie drzwi oraz dbanie o dobre stosunków z sąsiadami, licząc na ich uwagę na sytuacje w mieszkaniu pod nieobecność mieszkańców.
- Instytucje publiczne nie są darzone wysokim zaufaniem, średnia ocena to 3,5 na skali pięciopunktowej.
- Największym zaufaniem darzone są szkoły oraz pozarządowe organizacje społeczne, najmniejszym straż miejska oraz służba zdrowia.
- Kościół jako instytucja jest darzony mniejszym zaufaniem niż policja.

Część piąta: Wiedza mieszkańców na temat programu „Bezpieczny Kraków”

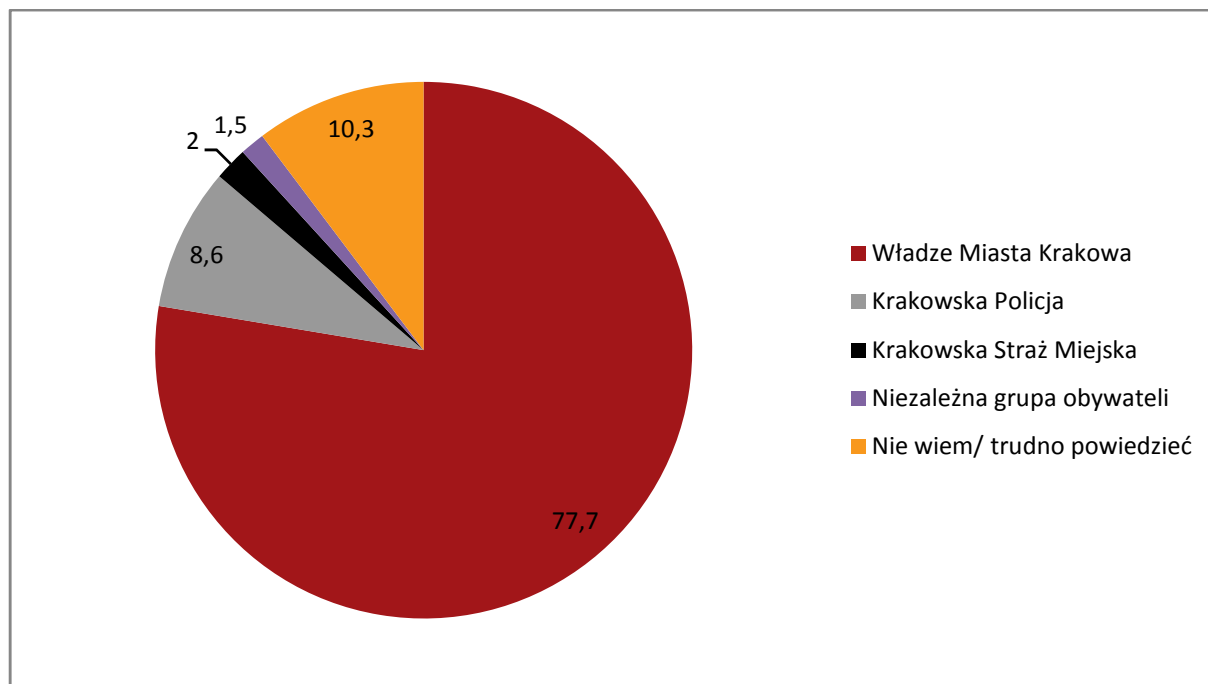
Znajomość programu „Bezpieczny Kraków”

Analiza zgromadzonych danych pokazuje, że kampania informacyjna dotycząca programu „Bezpieczny Kraków” dotarła do mniej niż połowy respondentów. 44% osób twierdzi, że słyszało o programie. Kampania została przeprowadzona równomiernie, co potwierdza spójny rozkład odpowiedzi; w Śródmieściu informacja dotarła do 46% respondentów, w Krowodrzy do 53%, a w Nowej Hucie do 54%. Wyjątkiem jest dzielnica Podgórze, w której o programie słyszało zaledwie 22% respondentów. Liczebność respondentów w poszczególnych dzielnicach jest niemal identyczna. Analiza według wieku respondentów, pozwala stwierdzić, że zastosowanie wielu, różnorodnych kanałów informacji pozwoliło na równomierne dotarcie do wszystkich grup wiekowych. W każdej z nich niemal co drugi respondent zetknął się z programem. Jedynie w grupie najmłodszych respondentów, tj. do 23 roku życia odpowiedzi twierdzącej udzieliła mniej niż co trzecia osoba (29%).

	Dzielnica Krakowa				Ogółem
	Śródmieście	Krowodrza	Podgórze	Nowa Huta	
Tak	115	132	56	139	442
Nie	135	113	196	117	561
Ogółem	250	245	252	256	1003

Tabela 9. Czy słyszał(a) Pan(i) o programie "Bezpieczny Kraków"?

Spśród osób, które słyszały o programie 78% osób jako organizatora akcji wskazało Władze Miasta Krakowa. 9% wyraziło przekonanie, że akcja „Bezpieczny Kraków” jest działaniem Krakowskiej Policji. Kilka osób kojarzyło akcję z Krakowską Strażą Miejską (2%) lub przypisywało inicjatywę niezależnej grupie obywateli (1,5%). Co dziesiąta osoba nie potrafiła wskazać organizatora.

Rysunek 38. Kto według Pana(i) zorganizował program "Bezpieczny Kraków"? (dane w procentach)

Dalsze pytania dotyczące programu „Bezpieczny Kraków” wykazały, że niekiedy wiedza o programie kończyła się na zastyszeniu jego nazwy. W pytaniu o skojarzenia związane z akcją padały bardzo zróżnicowane odpowiedzi. Najwięcej skojarzeń, związanych było bezpośrednio z nazwą programu: co drugi respondent program kojarzył.

- Z polepszeniem bezpieczeństwa (24%) lub
- Z większą ilością patroli / policji / wspólne patrole Policji i Straży miejskiej (26%).

W tym miejscu należy zwrócić szczególną uwagę na fakt kojarzenia bezpieczeństwa ze wzmożoną ilością kontroli policji oraz straży miejskiej. 9% respondentów kojarzyło program z montowaniem monitoringu na ulicach oraz autobusach. Ze względu na fakt, iż było to pytanie otwarte, czyli respondent miał pełną dowolność w podaniu odpowiedzi, nie będąc ograniczony do wyboru spośród podanych propozycji, dostarczone odpowiedzi pozwalają na głębszą analizę dotyczącą skojarzeń z pojęciem bezpieczeństwa. Podane odpowiedzi można poddać pewnej kategoryzacji, w wyniku której można rozróżnić trzy podejścia. Pierwsza grupa osób, bezpieczeństwo kojarzy przede wszystkim z sytuacjami, w których jest ono (bezpieczeństwo) zagrożona. Ich odpowiedź na pytanie o skojarzenia z programem „Bezpieczny Kraków” to przykładowo: działania przeciwko pseudokibicom, przeciwko rozbojom, mniej napadów, kradzieży etc. Druga grupa na to samo pytanie wskazywała zjawiska o całkowicie innym charakterze, przykładowo, akcję „Bezpieczny Kraków” kojarzono z utrzymaniem czystości na ulicach, polepszeniem oświetlenia, dbaniem o ludzi (niepełnosprawnych, starszych). W końcu ostatnia grupa osób, bezpieczeństwo kojarzyła z instytucjami odpowiedzialnymi, czyli policją, strażą miejską oraz strażą pożarną. Gdyby podjąć się nadania kolejności według częstości wskazań na poszczególne kategorie, hierarchia przedstawiałaby się następująco: Przede wszystkim bezpieczeństwo kojarzy się ze wzmożoną kontrolą ze strony instytucji, czyli większą ilością patroli na ulicach, w okolicach szkół oraz placów zabaw. Następnie z działaniami prewencyjnymi, ale nadal

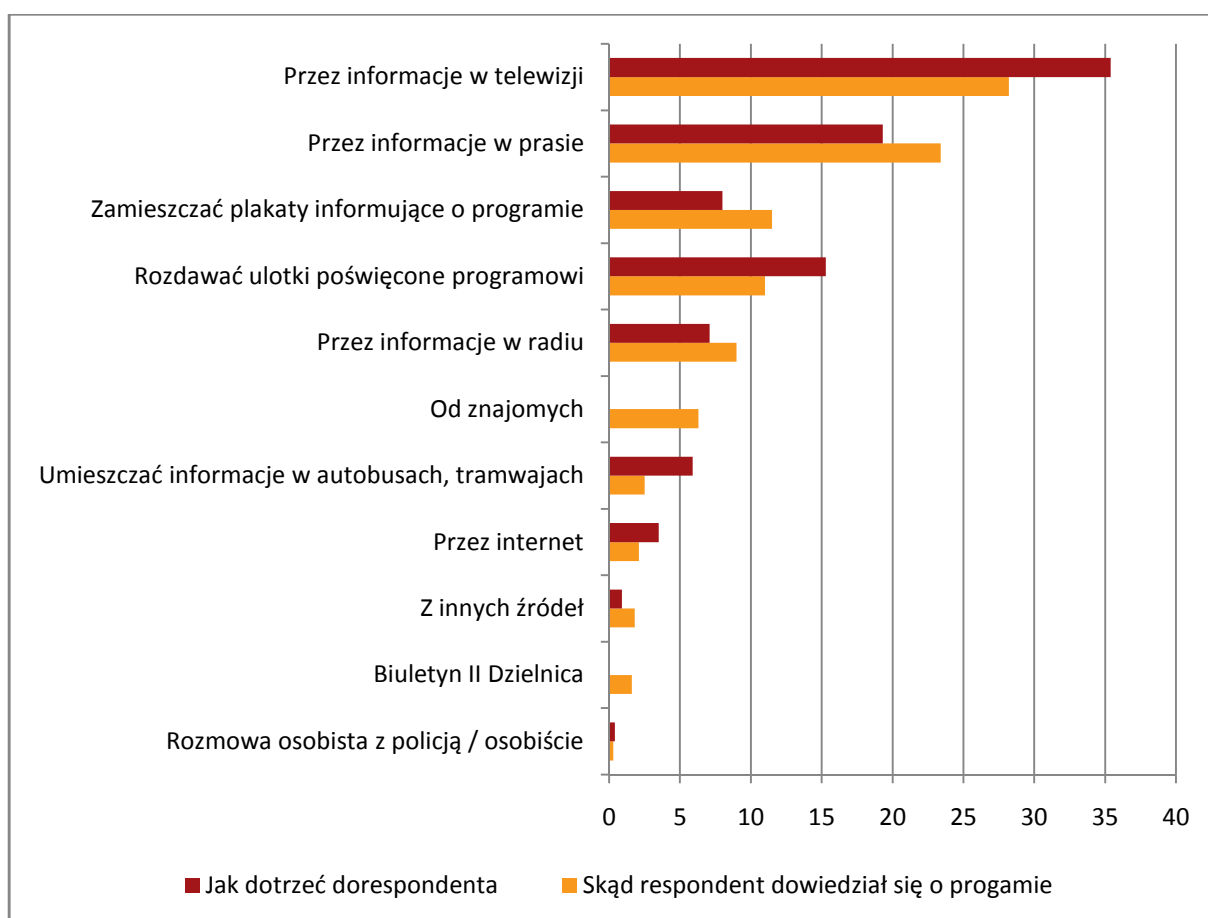
prowadzonymi przez instytucje policji oraz straży miejskiej (np. uświadamianie społeczeństwa, spotkania policji z rodzicami, w szkołach etc.) i na końcu tej listy byłyby działania nie związane bezpośrednio z policją czy strażą miejską, natomiast związane z podnoszeniem jakości życia w formie utrzymania czystości na ulicach, poprawy oświetlenia, zatroszczenia się o jakość życia kulturalnego w mieście w celu przyciągnięcia turystów „na poziomie”.

Skojarzenia związane z programem	Procent odpowiedzi
Działania związane ze wzmożeniem kontroli	
Z większą ilością patroli / policji / wspólne patrole Policji i SM / Współpraca służb i urzędów w celu poprawy bezpieczeństwa / Więcej kontroli przez Straż Pożarną	29
Monitoring /Monitoring w autobusach / Większa kontrola osób podejrzanych	9
Mniej napadów, kradzieży, rozbojów /Likwidacja przemocy	1,6
Podział miasta na strefy - firmy ochroniarskie odpowiedzialne za swoje strefy	0,3
Zwiększenie karalności	0,3
Działania prewencyjne instytucji	
Z polepszeniem bezpieczeństwa / Większy porządek/ład w Krakowie	24,9
Informacje w prasie, telewizji o działaniach programu / gdzie należy się kierować w razie dramatycznych sytuacji/ Anonimowy telefon interwencyjny / aktywizacja mieszkańców / Reklamy na przystankach / Naklejki noszone przez policję, na samochodach policyjnych	6,7
Uświadamianie społeczeństwa /Spotkania policji z młodzieżą szkolną / rodzicami / prelekcje / Pogadanki w klubach / Organizowanie czasu wolnego młodzieży - zapobieganie przestępczości wśród młodzieży	6,6
Zwiększenie kompetencji i obowiązków Straży Miejskiej / Nabór do Straży Miejskiej	1
Szybsza interwencja policji na zgłoszenia /Szybsza reakcja na wezwanie	0,8
Działania przeciwko pseudo-kibicom	0,7
Z przeszkoleniem policji	0,5
Patrole straży miejskiej koło szkoły / Ochrona ulic i placów zabaw	0,5
Działania zmieniające jakość życia	
Lepsze oświetlenie / Czystsze miasto	4,9
Opieka nad bezdomnymi / Dbanie o ludzi w Krakowie / Więcej dbałości o starszych	0,8
Rozbudowa ulic, lepsze rozwiązania komunikacyjne, budowa rond, poprawa dróg	1,2
Lepszy kontakt z dzielnicowym / spotkania z dzielnicowymi / podawanie telefonów do dzielnicowych	0,4
Chęć przyciągnięcia do Krakowa bardziej kulturalnych turystów (jakość zamiast ilości) / Imprezy kulturalne	0,3
Pomoc osobom niepełnosprawnym przy przechodzeniu przez jezdnię / ułatwienia dla niepełnosprawnych / Z akcją NIE PARKUJ NA MIEJSCACH DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH	0,5
Problemy z Anglikami	0,1
Nie wiem, trudno powiedzieć	9,2
OGÓŁEM	100

Tabela 10. Czy może Pan(i) powiedzieć, z czym kojarzy się Panu(i) program Bezpieczny Kraków?

Źródła wiedzy o programie "Bezpieczny Kraków"

Organizatorzy akcji „Bezpieczny Kraków”, planując działania marketingowe, wzięli pod uwagę bardzo zdywersyfikowane profile grup docelowych odbiorców. Dlatego też zastosowano kilkanaście różnorodnych kanałów przepływu informacji w celu dotarcia do jak największej ilości mieszkańców miasta. Główne z nich to były: informacja zamieszczona w prasie, w radiu, w Internecie oraz telewizji. O programie można było również dowiedzieć się z rozdawanych ulotek oraz informacji znajdujących się w autobusach oraz tramwajach. Zadbano też o to, aby mniejsze jednostki administracyjne, takie jak Rady Dzielnic, były kompetentne w zakresie udzielania i propagowania informacji o programie, zarówno przez kanały formalne takie jak spotkania czy biuletyny, ale też kanały nieformalne, niekiedy niezwykle skuteczne. W przeprowadzonym badaniu, podjęto kwestie oceny skuteczności podjętych działań. Respondenci zostali zapytani o to, w jaki sposób dotarła do nich informacja o programie „Bezpieczny Kraków”.

Rysunek 39. Źródła informacji o programie

Na koniec zadano respondentom pytanie o wskazówkę dotyczącą najbardziej efektywnego dotarcia z informacją o programie organizowanym przez Urząd Miasta. Powyższy wykres pokazuje, że zastosowane działania pokrywają się w preferencjami respondentów, czyli zasadniczo trafnie dobrano kanały przekazu informacji. 35% respondentów wskazało telewizję jako najlepszy kanał przekazywania tego typu informacji. Co piąta osoba uważa, że skutecznym posunięciem byłoby umieszczenie takiej informacji w prasie. Niewiele mniej, 15% osób, wskazało na formę ulotek

poświęconych programowi. Jako zdecydowanie nieskuteczne działania zostały ocenione osobiste rozmowy z instytucjami, które wdrażają program, oraz informacja listowna czy telefoniczna.

Wnioski

- Informacyjna dotycząca programu „Bezpieczny Kraków” dotarła do 44% respondentów.
- Spośród osób, które słyszały o programie 78% osób jako organizatora akcji wskazało Władze Miasta Krakowa. 9% organizację akcji przypisało Krakowskiej Policji. 2% Kilka osób kojarzyło akcję z Krakowską Strażą Miejską, 1,5% przypisywało inicjatywę niezależnej grupie obywateli. Co dziesiąta osoba nie potrafiła wskazać organizatora.
- Respondenci pytani o skojarzenia związane z programem „Bezpieczny Kraków” podawali bardzo szeroki zakres odpowiedzi. Wynika z nich, że bezpieczeństwo zasadniczo, jest rozumiane na trzy sposoby: jako działania, które są odpowiedzią na zagrożenie, czyli np. karanie przestępców, jako działania mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, np. poprawa oświetlenia na ulicach, w końcu, trzecim powszechnym skojarzeniem na słowo bezpieczeństwo, są instytucje, które są odpowiedzialne za bezpieczeństwo w mieście.

Autorzy opracowania:

Magdalena Porębska (koordynator zespołu)

Magdalena Bednarowska

Anna Sobczyk

Łukasz Trefon

Załączniki

Spis tabel

Tabela 1. Liczba przebadanych w 4 rejonach Krakowa	8
Tabela 2. Nie utrzymuję żadnych kontaktów z sąsiadami.....	40
Tabela 3. Utrzymuję przyjazne stosunki z sąsiadami – podział wg czasu zamieszkania w dzielnicy.....	40
Tabela 4. Ocena problemów utrudniających życie w dzielnicach	44
Tabela 5. Miejsca szczególnie niebezpieczne w dzielnicach	45
Tabela 6. Skuteczność sposobów łagodzenia problemów w dzielnicach.....	48
Tabela 7. Prawdopodobieństwo zostania ofiarą przestępstwa w dzielnicach.....	50
Tabela 8. Prawdopodobieństwo włamania i kradzieży w dzielnicach.....	51
Tabela 9. Czy słyszał(a) Pan(i) o programie "Bezpieczny Kraków"?	58
Tabela 10. Czy może Pan(i) powiedzieć, z czym kojarzy się Panu(i) program Bezpieczny Kraków?	60

Spis wykresów

Rysunek 1. Liczba badanych w poszczególnych dzielnicach.....	8
Rysunek 2. Wiek respondentów.....	10
Rysunek 3. Wykształcenie respondentów.....	10
Rysunek 4. Opinie mieszkańców na temat bezpieczeństwa w Krakowie.....	11
Rysunek 5. Opinie mieszkańców na temat bezpieczeństwa w dzielnicy, którą zamieszkują.....	12
Rysunek 6. Opinie mieszkańców na temat bezpieczeństwa w okolicy ich domów	13
Rysunek 7. Częstość wychodzenia z domu po zmroku.....	14
Rysunek 8. Ocena zmian w poziomie bezpieczeństwa.....	15
Rysunek 9. Przyczyny zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa.....	16
Rysunek 10. Oczekiwania zmian w poziomie bezpieczeństwa.....	17
Rysunek 11. Czy respondenci padli kiedyś ofiarą przestępstwa	17
Rysunek 12. Czy znajomi respondentów padli ofiarą przestępstwa	18
Rysunek 13. Czy respondenci obawiają się, że zostaną ofiarami przestępstwa	19
Rysunek 14. Odpowiedzialni za bezpieczeństwo	20
Rysunek 15. Częstość występowania danego zagrożenia	21

Rysunek 16. Stopień obawy przed danym zagrożeniem	23
Rysunek 17. Czego respondenci najbardziej się obawiają	24
Rysunek 18. Czego respondenci najmniej się obawiają	25
Rysunek 19. Stopień zadowolenia mieszkańców z zamieszkiwania w swojej dzielnicy – podział na 4 główne rejony miasta	27
Rysunek 20. Ocena dzielnicy: obca – dobrze znana	29
Rysunek 21. Ocena dzielnicy: niebezpieczna – bezpieczna	30
Rysunek 22. Ocena dzielnicy: niespokojna – spokojna	31
Rysunek 23. Ocena atrakcyjności dzielnicy	32
Rysunek 24. Ocena wyglądu dzielnicy: czysta – brudna.....	33
Rysunek 25. Ocena dzielnicy: przyjazna – nieprzyjazna	34
Rysunek 26. Czy w dzielnicy są miejsca, gdzie można spędzić czas wolny? - odpowiedzi „tak” (%).....	35
Rysunek 27. Czy rada dzielnicy dba o to, by w dzielnicy żyło się dobrze? charakterystyka 10 (z 18) krakowskich dzielnic.....	36
Rysunek 28. Nie utrzymuję żadnych kontaktów z sąsiadami – charakterystyka dzielnic	37
Rysunek 29. Moje stosunki z sąsiadami są ogólnie poprawne, ale nie mamy ze sobą zbyt wiele do czynienia – charakterystyka krakowskich dzielnic	38
Rysunek 30. Mogę sobie wyobrazić, że z sąsiadami robimy coś, aby nasze otoczenie było ładniejsze – procent respondentów zgadzających się ze stwierdzeniem	39
Rysunek 31. Ocena problemów utrudniających życie w całym mieście	43
Rysunek 32. Skuteczność sposobów łagodzenia problemów w całym mieście	47
Rysunek 33. Prawdopodobieństwo zostania ofiarą przestępstwa w całym mieście	49
Rysunek 34. Prawdopodobieństwo włamania i kradzieży w całym mieście	51
Rysunek 35. Działania podejmowane w celu ochrony przed przestępcami (w %).....	54
Rysunek 36. Chciał(a)bym podjąć takie działanie (odpowiedzi w procentach)	55
Rysunek 37. Średnia z "poziom zaufania"	57
Rysunek 38. Kto według Pana(i) zorganizował program "Bezpieczny Kraków"? (dane w procentach)	59
Rysunek 39. Źródła informacji o programie	61